

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

WSZELKIE UPRAWNIENIA KREDYTOWE.

INŻ. JAN HOLNICKI SZULC
MELJORACJE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA.

WARSZAWA, ŻOLIBÓRZ ul. KOZIETULSKIEGO (d. wł.) TEL. 102-01.

ROBERT BOHTE

Najstarsza, specjalna **FABRYKA KAS OGNIOTRWAŁYCH**
i budowa **SKARBCÓW BANKOWYCH,**
Egzystująca od 1840 r.

POLECA: KASY PANCERNE—OGNIOTRWAŁE—BETONOWANE,
oraz KASY „NIEZWYCIĘŻONE”

STAŁOWO - PANCERNE — OGNIOTRWAŁE Z MASYWNYCH PANCERZY
STAŁOWYCH, GRUBOŚCI 35 MILIM. I BETONOWANE

W WARSZAWIE — NOWY ŚWIĄT Nr 34 — TEL. 10-46.

Do robót meljoracyjnych i drogowych

Do kopania i zasypywania rowów

Do rozkopywania pagórków

Do robienia nasypów — Do szlamowania stawów
polecamy oryginalne amerykańskie SZUFLE KONNE

COLUMBUS

samoostrzące się, prasowane

z jednego kawałka blachy

stalowej

BRONIKOWSKI, GRODZKI I WASILEWSKI, S. A.

33, Senatorska — Warszawa. 11, Romanowicza — Lwów. 10, Pocztowa — Poznań.

Warszawa, 23 grudnia 1928 r.

FABRYKA CHEMICZNA
FR. NICOLAU

WARSZAWA-PRAGA, UL. ŚRODKOWA 3, TEL. 139-30

POLECA: Preparaty chemiczne: „Nikolochron” do usuwania kurzu na szosach i „Nikol” do pochłaniania wszelkiego rodzaju kurzu na podłogach

Preparaty chemiczne „Lep-Nik”, wodę burgundzką, carbolineum drzewne do niszczenia szkodników drzew leśnych i owocowych.

Wyroby smołowe: lak dachowy, carbolineum do impregnacji drzewa, smołę izolacyjną, kit dachowy i t. p.

P. P. Myśliwym pastę zabezpieczającą obuwie od przemakania.

P. P. Leśnikom i Przemysłowcom drzewnym farbę do cechowania dłużyc i kłocy.

PRZEDSTAWICIELSTWO:

SPÓŁDZIELNIA LEŚNIKÓW w WARSZAWIE

NOWY ŚWIĄT 36, TEL. 31-57

OFERTY I CENNIKI NA ŻĄDANIE.

Najtańsze ogniotrwałe

**BUDYNKI
i DACHY**

są z piasku i cementu ciepłe, suche, zdrowe, ładne.

FORMY I MASZYNY DO WYROBU:

Dachówki piaskowo-cementowej

Pustaków betonowych

Cegły betonowej

Cembrowiny studziennej

Rur przepustowych

Słupów żelbetonowych

Płyt chodnikowych

PLYTEK posadzkowych, SCHODÓW (stopni), ŻŁOBÓW
MIESZADŁA do betonu i t. p., a także CEMENT
i WAPNO wagonowo

POLECAJĄ:

J. ZABOKRZECKI i S-KA

Warszawa, ul. Czackiego Nr. 9.

Czytelnicy!

Przy zakupach i zamówieniach
powołujcie się na ogłoszenia,
umieszczone w „Samorządzie”.

Wobec kończącego się roku
prosimy Panów Prenumerato-
rów o wpłacanie należności
za tygodnik „SAMORZĄD”.

Nakładem spółki wydawniczej „SAMORZĄD” wyszła z druku broszura

p. S. GLISZCZYŃSKIEGO p. t.:

INSTRUKCJA BIUROWA DLA URZĘDNIKÓW GMINNYCH I WEWNĘTRZNA ORGANIZACJA GMINY W B. ZABORZE ROSYJSKIM

Broszura traktuje o następujących sprawach: 1) Pomieszczenie Urzędu Gminnego, 2) Urządzenia wewnętrzne, 3) Pracownicy gminni, 4) Instrukcja biurowa dla gminy wiejskiej, 5) Samorząd gromadzki, 6) Zebrania sołtysów, 7) Posiedzenia Rady gminnej, 8) Komisje Rady Gminnej. Stron 48.

Broszura winna znaleźć się w rękach każdego radnego gminnego, każdego członka komisji rady gminnej i wogóle każdego działacza gminnego.

Cena za jeden egzemplarz wraz z przesyłką zł. 1.— Cena za 10 egzemplarzy wraz z przesyłką zł. 7 gr. 50.

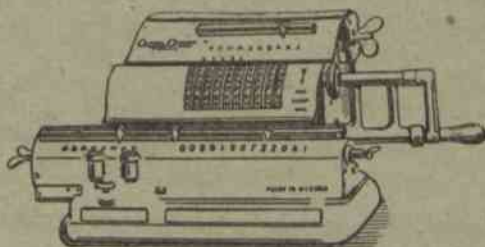
Wysyła spółka wydawnicza „SAMORZĄD”, Warszawa, Plac Napoleona 7 po uprzednim wpłaceniu należności na konto w P. K. O. № 1520.

U w a g a: Ponieważ otrzymujemy wiele zamówień na pojedyncze egz. za zaliczeniem pocztowym, zwracamy uwagę, że najmniejsza opłata pocztowa za pobraniem wynosi 1 zł. 5 gr., co przewyższa sumę całej należności za pojedynczy egz. broszury—prosimy przeto o wpłacanie na konto P. K. O. № 1520 przy zamówieniu.

WIELE JEST ARYTMOMETRÓW SYST.
ODHNERA, LECZ TYLKO JEDEN

„ORYGINALNY ODHNER”

Niezbędny przy wszelkiego
rodzaju obliczeniach, bilan-
sach, przewalutowaniach i t.p.

Cenniki i objaśnienia
na każde żądanie.

NAJLEPSZA STAL

PRECYZYJNE WYKONANIE

JEN. REPR. **G. GERLACH — WARSZAWA** — OSSOLIŃSKICH 4.

H. CEGIELSKI SPÓŁKA AKCYJNA
W POZNANIU

Jeneralny Przedstawiciel w Warszawie

Inż. S. Grzymałowski, Bracka 16, tel. 136-30 i 278-00.

Specjalny dział budowy parowych

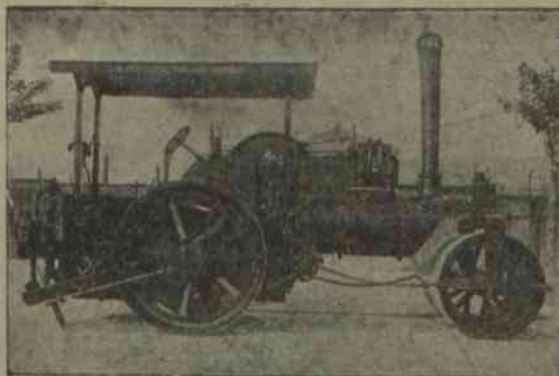
WALCÓW SZOSOWYCH

WŁASNEJ UDOSKONALONEJ KONSTRUKCJI

Dogodne
warunki
kredytowe.

Oferty na żądanie.

Duża ilość
walców
w ruchu

OSKARDNIKI
(zrywacze
starych szos)

BECZKOWOZY

WOZY
MIESZKALNE

KRAJOWE TOWARZYSTWO MELJORACYJNE Sp. Akc. ZARZĄD I CENTRALNE
BIURO TECHNICZNE:

Warszawa, ul. Kopernika 30. Tel. centr. 58-04, 158-39, 158-01; dyr. 58-07, 506-36.

Skrót telegr. Warszawa — Meljoracje.

Oddziały: Toruń, Kalisz, Włocławek, Łęczyca, Radom, Częstochowa, Wilno, Piotrków, Płock, Brześć n/B, Kraków.

Instytucja o charakterze społecznym, powstała w 1905 r., współpracująca nad szerzeniem meljoracji z instytucjami państwowymi, samorządowymi i organizacjami rolniczymi — ukwalifikowana przez Ministerstwo Rolnictwa.

Ekspertyzy, projekty generalne dla wydziałów powiatowych i spółek wodnych, projekty szczegółowe oraz nadzór techniczny i kontrola nad wykonaniem wszelkich przedsięwzięć meljoracyjnych.

Meljoracje rolne (osuszanie, nawadnianie, zraszanie), meljoracje podstawowe (regulacja rzek, kanały), budowa stawów, zakłady wodne, technika sanitarna, budowa dróg, budowle wiejskie oraz pomiary dla celów parcelacji, scalania i t. p.

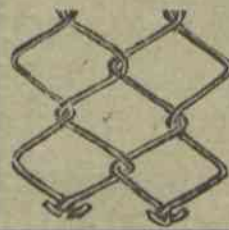
Kredyty długoterminowe i krótkoterminowe na sporządzanie projektów i wykonanie robót — w szerokich rozmiarach.

JÓZEF OLSZEWSKI MAG. FARMACJI

Warszawa, ul. Hoża 42 tel. 62-88.

Narzędzia chirurgiczne Collin'a:
Rękawiczki gumowe, operacyjne, francuskie
i amerykańskie.

Catgut: Triolleta, Grafa, Kuhna i innych
Natychmiastowa zamiana stłuczonych szpryc Record
na nowe.

FABRYKA WYROBÓW DRUC. I ŻEL.

B. SMOLEŃSKI

fabr. ul. Madalińskiego 54, tel. 67-29
biuro ul. Elektoralna 4, tel. 121-29.

Siatki na ogrodzenia - bramy
—słupki—wyroby druc. i żelazne.

WALCE DROGOWE PAROWE i MOTOROWE

systemu „KOETZ”

WOZY MIESZKALNE. — BECZKOWOZY. — ZRYWACZE.

POZATEM BUDUJEMY:

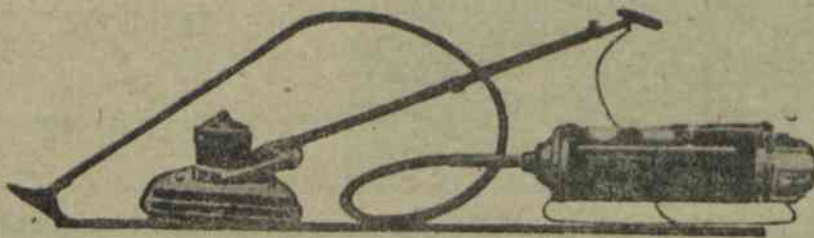
KOTŁY PAROWE i RUSZTA RUCHOME na miał.
ZBIORNIKI. KONSTRUKCJE ŻELAZNE. SUWNICE.
DŹWIGI. OBROTNICE do wagonów. ODLEWY żel.

**MIKOŁOWSKA FABRYKA MASZYN I KOTŁÓW PAROWYCH
H. KOETZ** Nast. Sp. Akc., Mikołów, Woj. Śl.

Rok założenia 1872.

Dyrektor w Warszawie: Inż. B. RUDZIŃSKI, Wilcza 39-4, Tel. 322-63.

Oryginalne szwedzkie bezkonkurencyjne

ODKURZACZE,
FROTTERKI

ELECTROLUX najodpowiedniejsze
dla gmachów
miejskich, komunalnych, wojewódzkich i t. d.

Wyłączna sprzedaż

Warszawa, Marszałkowska № 153, telefon 78-97.

ODDZIAŁY:

ŁÓDŹ
Piotrkowska Nr. 53.
tel. 44-66, 49-49.

POZNAŃ
Fr. Ratajczaka Nr. 39
tel. 28-93.

BYDGOSZCZ
Jagiellońska Nr. 12.
tel. 12-33.

KRAKÓW
Rynek Główny Nr. 25
tel. 425-427, 9

LWÓW
3-go Maja Nr. 19.
tel. 13-12.

KATOWICE
Dyrekcyjna Nr. 10
tel. 10-69

WILNO
Zamkowa Nr. 2
tel. 3-35.

czas. 13458/10/52-5

SAMORZĄD

TYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWOM SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO.

PRENUMERATA KWARTALNA
10 ZŁOTYCH POLSKICH.
NUMER POJEDYNCZY 1 ZŁOTY.

KONTO CZEKOWE POCZT. KASY OSZCZ. N 1520

REDAKCJA I ADMINISTRACJA
WARSZAWA, PLAC NAPOLEONA 7
TELEFONY. 131-92 I 225-50.

Redakcja rękopisów niezwraca.

Ceny ogłoszeń: Całe wolne miejsce na pierwszej stronie okładki 300 zł.; 1/2 — 150 zł. Cała strona poza tekstem 200 zł., 1/2 — 100 zł., 1/4 — 50 zł. W tekście o 50% drożej. Ogłoszenia związków samorz., dostarczone bezpośrednio do administracji, o 25% taniej. Ogłoszenia, nadesłane bez podania wymiaru, drukuje się na 1/4 strony.

Kierownik Redakcji Aleksander Bogusławski.

Komitet Redakcyjny: *Józef Bek, Stefan Boguszewski, Dr. Władysław Dalbor, Wacław Gajewski, Władysław Korsak, Joachim Wołoszynowski.*

ROK X.

WARSZAWA, 23-go GRUDNIA 1928 R.

Nr. 52 — 53

TREŚĆ NUMERU 52 — 53: Uchwały zjazdu przedstawicieli samorządu pow. Stan szpitalnictwa na terenie Rzeczypospolitej w r. 1926/27 — E. Jez. Przegląd orzecznictwa. Dookoła spraw samorządowych. Z Biura Zjazdów Sam. Ziems. Z życia samorządu. Komunikaty. Gmina wiejska i miejska: a) Próba nawrotu do policji gminnej — A. Hen. b) Z gmin. Wiadomości gospodarcze. Wydawnictwa nadesłane. Poradnik. Ogłoszenia.

Każdy Wydział Powiatowy winien pamiętać o przekazywaniu kwot przeznaczonych na cele Powszechnej Wystawy Krajowej na konto w Polskim Banku Komunalnym w Warszawie: „Biuro Zjazdów — Powszechna Wystawa Krajowa” Nr. 580.

Uchwały zjazdu przedstawicieli samorządu powiatowego

Uchwały tegorocznego zjazdu przedstawicieli powiatowych związków samorządowych zatrzymały się, poza sprawami organizacyjnymi, na trzech głównych kwestjach: 1) ządaniu stabilizacji norm prawnych, określających ustroj i działalność samorządu, 2) finansach samorządowych, 3) stosunku do sprawy popierania przez samorząd terytorjalny rozwoju rolnictwa.

Uchwały, powzięte przez Zjazd w tych kwestjach, utrzymane są na ściśle rzeczowym poziomie, pozbawionym jakichkolwiek zabarwień politycznych czy innych. Zgodność w głosowaniach nad wnioskami, przygotowanymi przez Zarząd i Radę Zjazdów, posunięta w wielu punktach do jednomyślnego ich przyjmowania, świadczy niezbicie o tem, że uczestnicy zjazdu, reprezentujący samorząd ziemski całego Państwa, mają jednolity pogląd na sprawy, żywo ten samorząd obchodzące.

Działalność samorządu wymaga stałych warunków. Zjazd stwierdził jeszcze raz tę znaną, a jednak nie przestrzeganą zasadę, domagając się: minimalnych re-

form w zakresie ustroju samorządu, po których nastąpiłyby pewien dłuższy okres stały, niezakłócony ciąglemi projektami zmian, następnie usunięcia zawczasu z licznych nowych dekretów i rozporządzeń przepisów do życia nie pasujących, oraz utrzymania w mocy na przyszłość zasady: nowe obowiązki, przygotowane starannie przy udziale czynników zainteresowanych, winny mieć równowagę w nowych środkach.

W dziedzinie finansów samorządowych zjazd wysunął zasadę systemu podatków samorządowych, najodpowiedniejszego dla doby obecnej; jednocześnie zaś wypowiedział się stanowczo przeciwko projektom, będącym obecnie na widowni, jako zmierzającym wprost w przeciwnym kierunku. Wszystkie głosy, jakie wypowiedziały się podczas debaty nad projektami, będącymi obecnie w Sejmie, dały wyraz obawie, że nie odpowiadają one potrzebom samorządu i to zarówno pod względem jakościowym jak i ilościowym. Trzecia dziedzina, rolnictwo, wyczerpująco była traktowana przez Zjazd po raz drugi.

W-1794/78/107

BIBLIOTEKA
PREZYMIUM RADY MINISTRÓW

W roku 1926 zjazd miał za zadanie rozbudzić większe zainteresowanie samorządu sprawami rolnymi. Zjazd tegoroczny stał już w obliczu znakomitego rozwoju działalności samorządu powiatowego w dziedzinie rolnictwa, a także wobec przesądzonej już sprawy powołania do życia specjalnego samorządu rolniczego. Uchwały więc Zjazdu poszły w kierunku wytyczenia stałych linii zainteresowań samorządu ziemskiego rolnictwem, idących równoległe do działalności Państwa i przyszłych izb rolniczych.

Wreszcie uchwały w sprawach organizacyjnych: jednomyślne przyjęcie sprawozdania z działalności Zarządu i Rady Zjazdów i podwyższenie składki członkowskiej na dalsze rozszerzenie tej działalności były naturalną konsekwencją stałego rozwoju powołanej w r. 1923 organizacji zjazdów samorządu ziemskiego.

Zjazd powziął następujące uchwały*).

Organizacyjne.

1. Zjazd przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z działalności Zarządu i Rady Zjazdów Samorządu Ziemskiego za okres: rachunkowe za r. 1927, z działalności do dn. 1 grudnia 1928 r. i wyraża Radzie, Zarządowi, Dyrekcji i jej współpracownikom podziękowanie za pracę nad rozwojem i obroną spraw samorządu.

2. Zjazd uchwała podwyższyć, w myśl uchwały Rady Zjazdów z dn. 17.XI.1928 r. składkę członkowską na 6 zł. od tysiąca mieszkańców powiatu, przyczem: a) miasta wydzielone, oraz o ludności powyżej 25.000 nie wchodzi w obliczenie liczby mieszkańców powiatu, b) maksimum składki wynosi 750 zł.

3. Zjazd zwraca się do Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, aby zechciało spowodować, by projekty ustaw i rozporządzeń, dotyczące organizacji i gospodarki samorządu, opracowywane w innych poza Ministerstwem Spraw Wewnętrznych resortach, były przedstawiane do zaopiniowania Radzie Samorządowej o ile chodzi o sprawy, odnoszące się do różnych typów samorządu, a Biuru Zjazdów o ile chodzi o sprawy, obchodzące specjalnie samorząd ziemski i wydziały samorządowe.

4. Zjazd zwraca się z wezwaniem do wszystkich powiatowych związków samorządowych o wykonanie zaleceń, wyrażonych w uchwałach Rady co do poparcia Powszechnej Wystawy Krajowej i o gorliwe współdziałanie z Komitetem dla spraw wystawienia dorobku samorządów. Nadto Zjazd ustala zasadę, że z uchwalonych środków w pierwszym rzędzie musi być pokryty koszt zorganizowania własnej wystawy samorządu ziemskiego, zaś nadwyżki przekazane na cele ogólne Wystawy.

5. Zjazd uchwała w myśl uchwały Rady Zjazdów z dn. 17-go listopada 1928 r. zmianę § 3 statutu Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego w kierunku zwiększenia składu Zarządu o 1 osobę (razem 10 osób).

W zakresie ustawodawstwa normującego ustrój i działalność samorządu.

W s t ę p.

Samorząd terytorjalny w Polsce, który w myśl Konstytucji ma być podstawą ustroju państwowego, znajduje w społeczeństwie nie tylko zrozumienie, ale i zapal, czego dowodem nieustająca jego działalność we wszystkich dziedzinach życia i duże realne wyniki tej działalności w ciągu lat dziesięciu.

Prawidłowy i stały rozwój samorządu jest jednak wstrzymywany z jednej strony niepewnością, czy, kiedy i według jakich zasad wydane zostaną ostateczne ustawy ustrojowe, finansowe i inne podstawowe, z drugiej strony dużą zmiennością i często chwiejnością oraz czasami wadliwością ustaw, czy to określających obowiązki samorządu w poszczególnych dziedzinach życia, czy to prawa formalne i sposób postępowania władz samorządowych.

Jeżeli wydanie wszystkich ustaw podstawowych nie było dotąd możliwe, to koniecznym jest jednak jaknajszybsze usunięcie tych braków, które najwięcej odbijają się na działalności samorządu i utrzymanie w przyszłości stałych linii wytycznych w poszczególnych kierunkach.

W szczególności:

I. S p r a w y u s t r o j o w e.

Aż do czasu, kiedy będzie można wydać dla całego państwa jednolite ustawy ustrojowe w ogólnych ramach, konieczne jest niezwłoczne usunięcie tych wad ustrojowych, które są przyczyną wstrzymującą rozwój i działalność samorządu w pewnych okolicach. Należy mianowicie, zreformować ustrój samorządu w Małopolsce i przenieść kompetencje zebrań gminnych na rady gminne w b. Kongresówce.

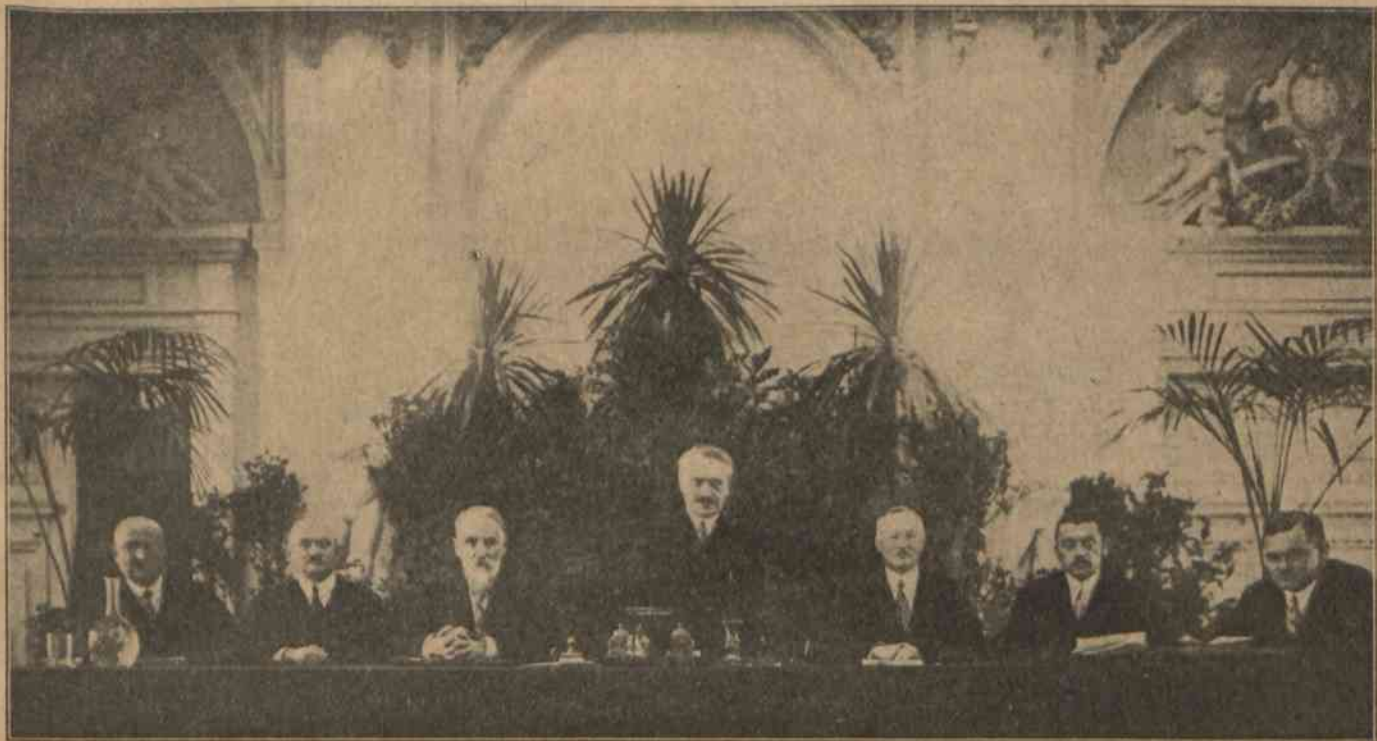
II. S p r a w y f i n a n s o w e.

1. System podatków samorządowych powinien tak jak dotychczas, opierać się tak na podatkach samostnych jak i na dodatkach do podatków państwowych, szczególnie podatków elastycznych, które wzrastają w miarę zamożności społeczeństwa. W szczególności bezwzględny warunkiem utrzymania równowagi podatkowej samorządu jest pozostawienie mu udziału w państwowym podatku dochodowym, względnie możliwości nakładania dodatków do tego podatku przez rozciągnięcie na szersze warstwy ludności tego najslusniejszego i najpowszechniejszego podatku.

2. W ustawie powinna być ustanowiona obok skali maksymalnej, do której samorządy mogą uchylać podatki bez zatwierdzenia władz nadzorczych, także szroka skala, w której władze nadzorcze mogą pozwalać samorządom w warunkach nadzwyczajnych na przekroczenie pierwszej skali.

3. Ustalony powinien być w ustawie stosunek między poszczególnymi głównymi podatkami i dodatkami do podatków, według którego nakładane ciężary podatkowe byłyby rozkładane równomiernie na poszczególne gałęzie produkcji.

*) Sprawozdanie z przebiegu obrad Zjazdu podaliśmy w poprzednim n-rze „Samorządu”.

Fot. J. Różewicz.

Prezydium Zjazdu przedstawicieli Samorządu powiatowego w dn. 9.XII. r. b. (Od lewej strony pp.: Dr. W. Dalbor, poseł A. Bogusławski, dyrektor J. Bek, prezes J. Zdanowski, starosta W. Gajewski, starosta Lipski, sekretarz R. Grochowski).

4. Źródła podatkowe samorządu w dzisiejszej ogólnej ich wydajności cyfrowej nie mogą być pod żadnym warunkiem zmniejszone, gdyż obecnie są już niewystarczające dla wypełnienia zadań dotychczasowych, nie mówiąc o nowych zadaniach samorządowych, nałożonych przez szereg ostatnich ustaw.

5. Przy uchwalaniu nowych ustaw jest konieczne przestrzeganie postanowienia art. 69 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, który brzmi: „o ile ustawy nałożą na związki komunalne nowe zadania, winny one zapewnić dostateczne źródła dochodowe na pokrycie wydatków, połączonych ze spełnieniem tych zadań”.

III. Nowelizacja ustaw.

Braki i wadliwości, które okażą się przy wprowadzaniu w życie całego szeregu ustaw i rozporządzeń Prezydenta Rzeczypospolitej, dotyczących żywnościowych spraw samorządowych, a wydanych z konieczności w tempie przyśpieszonym i w liczbie bardzo znacznej, powinny być w interesie rozwoju i sprawności samorządu usunięte w czasie najkrótszym w drodze nowelizacji.

Postanowienia ustaw, które wskutek czy to braku pokrycia finansowego, czy to wskutek kolizji prawnych nie mogą być wprowadzone w życie, powinny ulec zawieszeniu.

IV. Zasięganie opinii organizacyj samorządowych co do ustawodawstwa samorządowego.

Przed ustaleniem wszelkich projektów ustaw samorządowych lub wchodzących w zakres działalności samorządu koniecznym jest zasięgnięcie opinii centralnych związków samorządowych oraz ustanowionej specjalnie w tym celu Państwowej Rady Samorządowej. Zaniechanie tego wskutek pośpiechu ustawodawczego w ostatnich dwu latach wywołało wydanie wielu postanowień ustawowych, które albo będą musiały być znowelizowane, albo nie będzie można wprowadzić ich w życie.

V. Ustawa o pracownikach samorządowych.

Dla zapewnienia samorządowi należytego personelu fachowego, oraz ze względów społecznych rzeczą nie cierpiącą zwłoki jest wydanie ustawy o prawach i obowiązkach pracowników samorządowych, oraz zaopatrzeniu ich emerytalnym w myśl uchwał Państwowej Rady Samorządowej.

VI. Ustawa o związkach rewizyjnych i bankach komunalnych.

Dla zapewnienia należytej działalności komunalnych kas oszczędności oraz celowej organizacji kredytu

komunalnego nagłą kwestją dla samorządu terytorjalnego jest ustawa o okręgowych związkach rewizyjnych i wyrównawczych z własnymi prowincjonalnymi bankami komunalnymi w myśl uchwał Państwowej Rady Samorządowej.

Aż do czasu tego jest kwestją dla samorządów nagłą wagi pierwszorzędnej zezwolenie na emisję obligacji komunalnych dwu istniejących banków komunalnych, o które oba banki od tak długiego czasu napróżno się starają.

W sprawie złożonego do Sejmu projektu o podwyższeniu i wyrównaniu stawek podatków gruntowych, oraz o unormowaniu poboru niektórych danin komunalnych.

I. a) Projekt przez skasowanie opłat drogowych zrywa ostatnią więź finansową, łączącą powiat z miastami niewydziałonemi, przerzucając całkowicie utrzymanie powiatu i dróg powiatowych wyłącznie na barki wsi,

b) nadto projekt przez kasowanie opłat drogowych, podatku wyrównawczego, podatku na pokrycie kosztów leczenia, podatku inwestycyjnego, zrywa naturalną łączność pomiędzy związkami samorządowymi a ich trzema źródłami zamożności i dochodu — gruntem, przemysłem i nieruchomością, przerzucając cały ciężar utrzymania gminy wiejskiej i powiatu na podatek gruntowy.

Wobec tego Zjazd uznaje powyższy projekt w części odnoszącej się do finansów komunalnych, za zasadniczo wadliwy. Samo zjednoczenie podatków samorządowych, opartych na jednolitej podstawie, uważa Zjazd za pożądane, ale powinno ono być oparte na równomiernem pociągnięciu wraz z gminami miast niewydziałonych do świadczeń na rzecz powiatu, oraz na znacznie wyższym opodatkowaniu przemysłu i handlu na rzecz związków samorządowych.

II. Równoważenie opodatkowania przemysłu i handlu z rolnictwem na rzecz związków samorządowych może być dokonane w ten sposób, że poza zwiększeniem opłat o 30% państwo przekaże cały swój dochód z patentów związkowi samorządowemu, które łącznie pobierałyby więc 160% dzisiejszych opłat od patentów.

Pobór dalszych 40% byłby uzależniony od zatwierdzenia władz nadzorczych i mógłby być dokonywany tylko równocześnie z poborem dalszych 50% podatku gruntowego ponad dozwolone 150%.

III. Ustawowo winien być zapewniony związkowi powiatowemu ze strony miast niewydziałonych udział w ponoszeniu kosztów konserwacji i budowy dróg przez przeznaczenie na rzecz powiatu pobieranych przez te miasta:

- a) 50% dodatku do podatku od nieruchomości,
- b) 30% dodatku do podatku od przemysłu i handlu.

IV. Również ustawowo powinna być zapewniona możliwość pociągania nowych nieruchomości do opłat drogowych w wysokości 50% dodatku do idealnego państwowego podatku od nieruchomości.

Samorząd terytorjalny a rolnictwo.

I.

1. Popieranie rolnictwa stanowić winno jeden z najważniejszych i najaktualniejszych działów pracy samorządu ziemskiego w dobie obecnej. Metody pracy samorządu na polu rolnictwa ujmować należy pod kątem widzenia potrzeby podniesienia wytwórczości warsztatu rolnego każdego powiatu w czasie najkrótszym.

2. Podniesienie ogólnego poziomu kultury rolnej szerokich mas rolniczych jest kardynalnym warunkiem rozwoju rolnictwa i wzmożenia jego produkcji. Do tego celu należy zmierzać przez:

a) tworzenie ośrodków nauczania rolniczego w formie kursów 4-o miesięcznych zimowych, kierowanych przez nauczycieli rolnictwa; przez te kursy winna przejść wielka masa młodych rolników, najmniej 8 kompletów po 50 osób na powiat; ewentualnie winien być stosowany przymus dokształcania rolniczego,

b) popieranie wzorowych gospodarstw drobnych, pozostających pod nadzorem i kierownictwem nauczycieli rolnictwa, i pod zwierzchnim nadzorem fachowej organizacji rolniczej lub izb rolniczych, a prowadzonych przez wychowanków szkół rolniczych (rocznych czy dwuletnich). Wzorowe gospodarstwa powinny wyprodukować: 1 na 100 — 150 gospodarstw,

c) dostosowanie szkolnictwa powszechnego na wsi do potrzeb rolnictwa.

3. Wydajność pracy nauczycieli rolnictwa, którzy w ciągu 4-ch miesięcy prowadziliby kursy zimowe, a w ciągu 8 miesięcy nadzorowali wzorowe gospodarstwa, oraz wydajność oddziaływania wzorowych gospodarstw powinna być mierzona jej wynikami i wynagradzana przez szerokie stosowanie premij.

4. Wydatki na całą akcję powinny rozłożyć się następująco:

- a) pensje nauczycieli rolniczych na państwo,
- b) premje, koszty wyjazdów — na izby rolnicze,
- c) wydatki rzeczowe szkół rolniczych — na samorząd powiatowy.

5. Zastosowanie tego systemu powinno być wypróbowane początkowo na terenie jednego województwa.

II.

Wobec zamierzonego wprowadzenia izb rolniczych, powołanych do współdziałania z administracją rolniczą, oraz ze względu na aktualną potrzebę usystematyzowania pracy nad podniesieniem rolnictwa w państwie za pomocą rozgraniczenia roli i kompetencji poszczególnych czynników, pracujących w tym zakresie, należy ustalić sferę głównych podstawowych zadań samorządu terytorjalnego w zakresie popierania rolnictwa, które winny być przez ogół samorządów wykonywane w sposób możliwie jaknajbardziej sprawny, stały i konsekwentny.

Do zadań powyższych zaliczyć należy:

1) *Komunikacje wiejskie*, przy czem racjonalna gospodarka w zakresie budowy środków komunikacji opierać się winna na dokładnym zbadaniu potrzeb ekono-

66 9/45

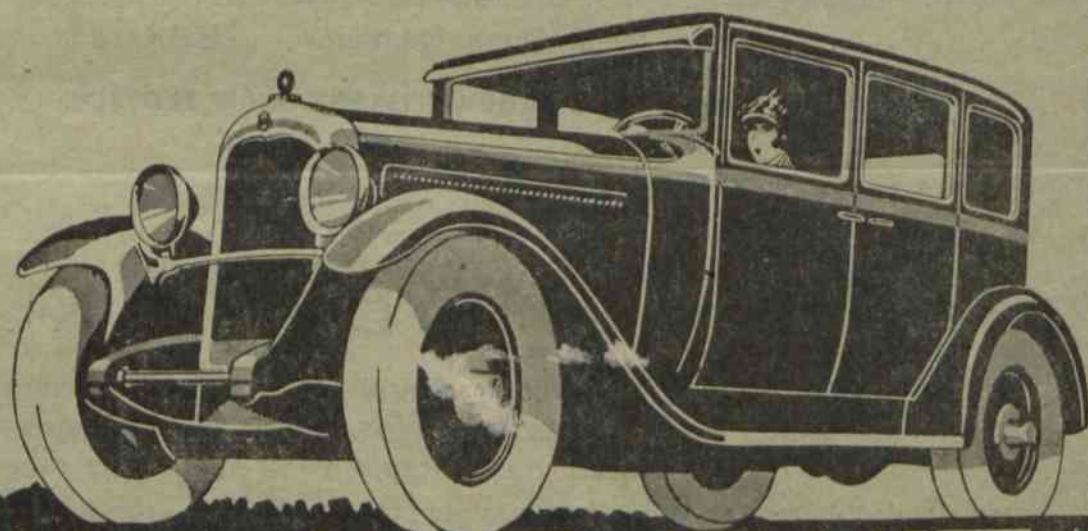
DOSKONAŁY w KONSTRUKCJI

WYTWORNY w LINJI

PRZYSTĘPNY w CENIE

NOWY MODEL

SZEŚCIO-CYLINDROWY

CHEVROLET

KRAKÓW — ul. WIŚLNA 12
ŁÓDŹ — PIOTRKOWSKA 175
KATOWICE — PIŁSUDSKIEGO 10
GDAŃSK — VORST. GRABEN 49

GENERALNE
PRZEDSTAWICIELSTWO
WARSZAWA, Wierzbowa 6
 TELEFON 9-86.

POZNAŃ — DĄBROWSKIEGO 7
LWÓW — PASAŻ MIKOLASCHA
BYDGOSZCZ — GDAŃSKA 152
TARNÓW — MOŚCICKIEGO 4

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

INSTYTUCJA CENTRALNA

Warszawa, Nowogrodzka 50.

ODDZIAŁY: w Warszawie (Oddział Główny), w Grudziądzu, Katowicach, Kielcach, Krakowie, Lublinie, Lwowie, Łucku, Pińsku, Poznaniu, Wilnie, Agentura w Gdyni.

Adres telegraficzny Instytucji Centralnej: „CENTROPEBROL“

Adres telegraficzny Oddziałów: „PEBROL“

KAPITAŁ ZAKŁADOWY 130 MILJONÓW ZŁOTYCH.

PAŃSTWOWY BANK ROLNY

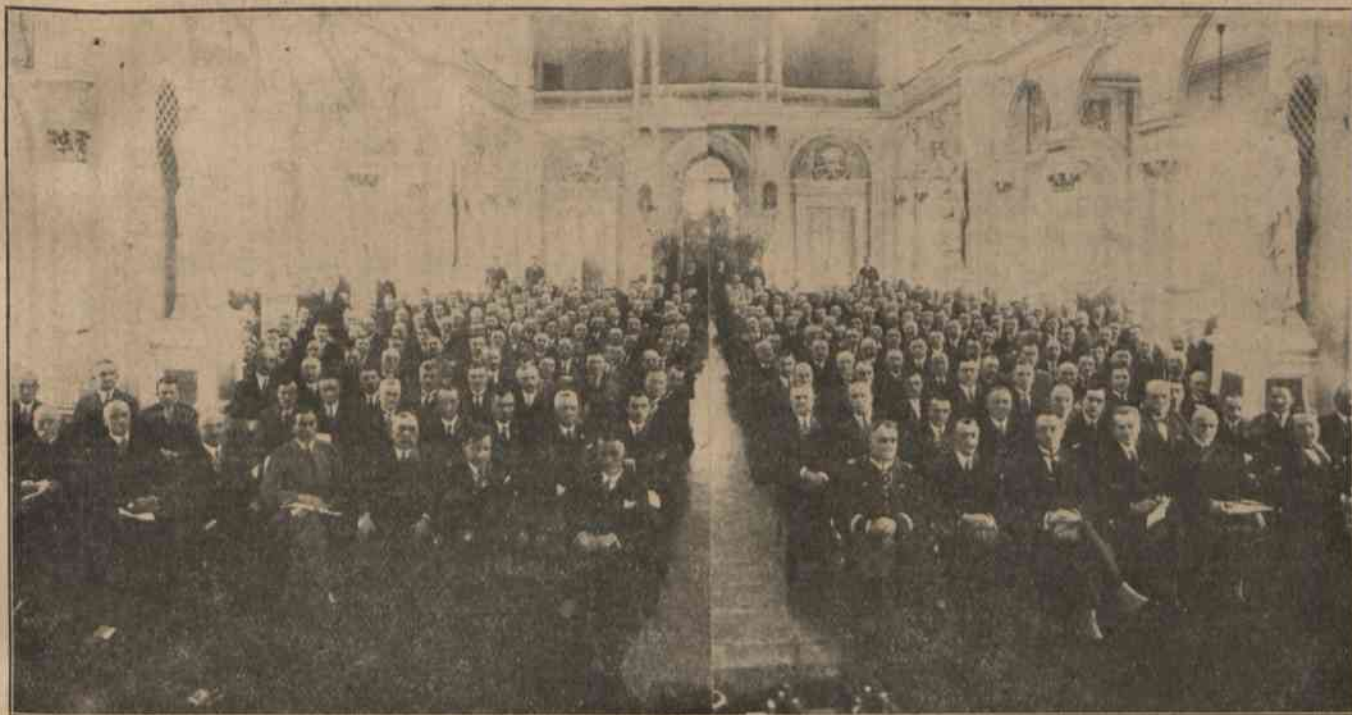
udziela długoterminowych pożyczek amortyzacyjnych w 7% Listach Zastawnych na kupno gruntu i na inwestycje rolne, oraz długoterminowych pożyczek w 7% obligacjach meljoracyjnych na meljoracje rolne;

udziela drobnym i średnim gospodarstwom rolnym, za pośrednictwem spółdzielni i samorządowych kas pożyczkowo-oszczędnościowych krótkoterminowych kredytów obrotowych, oraz kredytu towarowego w nawozach sztucznych;

kupuje majątki ziemskie na parcelację i podejmuje się parcelacji komisowej; przyjmuje wkłady: z 3 mies. terminem wypowiedzenia za oprocentowaniem rocznym w wysokości 6 od sta, z 1 mies. terminem wypowiedzenia za oprocentowaniem rocznym 5 od sta, na każde żądanie za oprocentowaniem rocznym 4 od sta, oraz na książeczki oszczędnościowe za oprocentowaniem 6 od sta.

Państwowy Bank Rolny pośredniczy w kupnie i w lokacie Listów Zastawnych.

Państwowy Bank Rolny dostarcza rolnikom wszelkich nawozów sztucznych na dogodnych warunkach kredytowych.

Fot. J. Różewicz.

Uczestnicy Zjazdu przedstawicieli samorządu powiatowego w dn. 9.XII r. b. w Sali Rady Miejskiej w Warszawie. (W pierwszym rzędzie z prawej strony siedzą: Minister S. W. Sławoj-Składkowski, vice-minister S. W. dr. Jaroszyński i prezydent m. st. Warszawy Z. Słomiński).

miczno - rolniczych powiatu (statystyka przewozów gospodarczych i t. p.), oraz zapomocą umiejętnego wyzyskania naturalnych świadczeń drogowych (szarwarku), dążyć do przeprowadzenia niezbędnych inwestycji w sposób najmniej obciążający warsztaty rolne.

2) *Opieka weterynaryjna.* Pożądane jest przytem stopniowe przekazywanie powiatowym związkom komunalnym poszczególnych agend państwowej administracji weterynaryjnej.

3) *Popieranie meljoracji.* W szczególności chodzi o ustalenie ogólnego programu meljoracji w powiecie i pomoc przy jego realizowaniu zwłaszcza przez popieranie meljoracji podstawowych, oraz konserwację urządzeń meljoracyjnych.

4) *Planowa likwidacja nieużytków* na terytorjum powiatu, w szczególności za pomocą zalesienia.

Obok wyżej wymienionych zadań należy postawić obowiązki, włożone na samorząd terytorjalny przez obowiązujące ustawy w zakresie: a) walki z chwastami i szkodnikami roślin (rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dn. 19.XI.1927), b) szkolnictwa rolniczego (do czasu ewentualnego przyjęcia tej dziedziny przez izby rolnicze), i c) zastosowania przymusu hodowlanego (ustawa o nadzorze państwowym nad buhajami z dnia 28.IX.1925 r.).

W pozostałych działach pracy nad podniesieniem rolnictwa rola samorządu winna mieć w zasadzie charakter pomocniczy w stosunku do poczynań dobrowolnych organizacji rolniczych, bądź izb rolniczych, przy czem kierownictwo pracą personelu instruktorskiego w

powiatach w tych działach winny z reguły sprawować fachowa organizacja rolnicza lub izba rolnicza.

III.

Organy pow. związków komunalnych winny czuwać nad koordynacją prac poszczególnych rad gminnych w zakresie rolnictwa z programem działalności samorządu powiatowego, w szczególności zaś zwrócić baczną uwagę na uporządkowanie gospodarki lasów i pastwisk gminnych przez opracowanie odpowiednich przepisów i instruowanie organów administracji gminnej.

IV.

W przeprowadzaniu akcji inwestycyjnej dla celów rolniczych, o ile zakres przedsięwzięcia przekracza ramy powiatu, lub nie interesuje całego powiatu, powiatowe związki samorządowe winny wykorzystywać wszelkie formy organizacyjne, będące do ich dyspozycji, w pierwszym rzędzie formy spółek (drogowych, rolnych), jako najbardziej dogodnych, wreszcie formy związków międzykomunalnych.

Związki inwestycyjne powoływane być winny w pierwszym rzędzie w zakresie bezpośrednich zadań samorządu w dziedzinie rolnictwa wyszczególnionych w tezie Nr. II.

V.

Pożądane jest skoordynowanie polityki kredytowej kas komunalnych z ogólnym programem prac samorządu nad podniesieniem rolnictwa. Kasy komunalne nie powinny być używane dla czynności niezgodnych z ich założeniem, jako instytucji o charakterze wyłącznie

finansowe - kredytowym (np. dla prowadzenia czynności rolniczo-handlowych i t. p.).

VI.

Zasadą działalności samorządu terytorjalnego winno być jaknajszersze popieranie inicjatywy prywatnej i pracy zrzeszeniowej w rolnictwie (organizacji społeczno - rolniczych, spółdzielczych, związków fachowych i t. p.). Przy subwencjonowaniu przez samorządy organizacji rolniczych należy brać pod uwagę następujące warunki:

- 1) sprawność organizacji oraz jej własne podstawy działalności (składki i pracę społeczną członków),
- 2) jednolitość pracy organizacyjnej w okręgu,
- 3) prowadzenie przez daną organizację pracy fachowej, apolitycznej, w duchu interesu ogólnie państwowego.

W wielu wypadkach będzie nader celową współpracą sejmików z fachowymi organizacjami rolniczymi, obejmującymi teren całego województwa przez udzielenie im subwencji na prace specjalne, mające bezpośrednie znaczenie dla danego powiatu (np. lustracja szkółek drzew owocowych i leśnych, prac hodowlanych, projektowanie melioracji i t. p.).

VII.

Wskazane jest stopniowo wprowadzanie na obszarach poszczególnych województw specjalnego samorządu rolniczego (izb rolniczych) po wysłuchaniu opinii organów uchwalających samorządu powiatowego. Izby rolnicze nie powinny tworzyć własnego aparatu wykonawczego w powiatach, natomiast opierać swoją działalność na samorządzie terytorjalnym i istniejących organizacjach społeczno - rolniczych, koordynując i kontrolując, oraz uzupełniając pod względem fachowym ich pracę. Do zadań izby rolniczej należeć winno w szczególności:

- a) organizowanie szkolnictwa rolniczego,
- b) organizowanie doświadczalnictwa,
- c) ustalenie odmian zbóż, owoców, kwalifikowanie rozplodników dla danego okręgu,
- d) opracowanie ogólnego programu i metod pracy nad podniesieniem rolnictwa w danym województwie,
- e) lustracja i kontrola fachowa prac, prowadzonych przez samorząd oraz lokalne organizacje społeczno-rolnicze, przy pomocy niewielkiego sztabu odpowiednio wykwalifikowanych specjalistów.

W sprawie wycieczek drobnorolnych na Powszechną Wystawę Krajową w Poznaniu.

W związku z Powszechną Wystawą Krajową w Poznaniu przewidywane jest organizowanie większej liczby wycieczek małorolnych gospodarzy, którzyby oprócz zwiedzenia wystawy zapoznali się z poznańskimi gospodarstwami rolnymi. Organizatorzy działu rolnego i wystawy go.owi są przyjąć 30 tysięcy drobnych

rolników z całego Państwa, co gwarantuje udział w wycieczkach jednej osoby na każdy tysiąc mieszkańców.

Aby uprzystępnąć szerokim masom drobnych rolników udział w tych wycieczkach, Zjazd zaleca powiatowym związkom samorządowym i gminom przyjsię z pomocą w sfinansowaniu wycieczek w miarę posiadanych środków, oraz uznaje za wskazane, by akcją tą kierowało Biuro Zjazdów Samorządu Ziemi.

Wybory do Rady Zjazdów.

W wyborach uzupełniających do Rady Zjazdów przeprowadzonych na Zjeździe zostali wybrani:

A. w kołach pięciu województw, których przedstawiciele ustąpili w normalnym rocznym turnusie:

1) *Woj. Łódzkie*: 1) A. Rzewski, starosta pow. łódzkiego, 2) S. Leopold, członek wydziału powiatowego w Łasku.

2) *Woj. Kieleckie*: 1) K. Kühn, starosta pow. częstochowskiego, 2) E. Kleszczyński, poseł, członek sejmiku pow. w Miechowie.

3) *Woj. Wilęskie*: 1) M. Jankowski, starosta pow. dziśnieńskiego, 2) W. Kwinto, członek wydziału powiatowego w Braślawiu.

4) *Woj. Stanisławowskie*: 1) A. Pajączkowski, starosta pow. stryjskiego, 2) Wł. Dzieduszycki, członek rady przybocznej pow. stanisławowskiego.

5) *Woj. Białostockie*: 1) F. Kulickowski, starosta pow. kolneńskiego, 2) S. Wołk, członek wydziału powiatowego w Bielsku Podl.

B. w kole *woj. Śląskie*, którego wszystkie powiaty świeżo przystąpiły do Biura Zjazdów: 1) S. Bocheński, starosta pow. Tarnowskie Góry, 2) J. Koj, burmistrz m. Mikułowa.

C. w kołach czterech województw, w wyborach uzupełniających na miejsce delegatów, którzy z Rady ustąpili w ciągu ub. okresu.

1) *Woj. Poleskie*: M. Zawadzki, członek wydziału powiatowego w Kobryniu.

2) *Woj. Lwowskie*: K. Lenczewski, starosta pow. samborskiego.

3) *Woj. Poznańskie*: F. Kacprzak, starosta pow. kępińskiego.

4) *Woj. Nowogrodzkie*: Mickiewicz, członek sejmiku powiatowego pow. stołpeckiego.

D. W grupie ogólnej, wybieranej przez ogólne zebranie Zjazdu, trzech członków Rady, na miejsce ustępujących w normalnym rocznym turnusie wybrani: 1) A. Bogusławski z Warszawy, poseł, 2) Stanisław Deptuła, członek wydziału powiatowego w Pułtusk, 3) W. Seydler, starosta pow. katowickiego, nadto wybrani na miejsce członków, którzy w ub. okresie ustąpili: 1) E. Zajaczek, członek rady przybocznej pow. nowotarskiego, 2) Ignacy Pułaski, poseł, członek wydziału powiatowego w Krzemieńcu.

Stan szpitalnictwa na terenie Rzplitej w r. 1926/27

W dopiero wydanem przez Departament Służby Zdrowia przy Ministerstwie Spraw Wewnętrznych „Sprawozdaniu o stanie zdrowotnym Rzpltej oraz o działalności władz i instytucyj zdrowia publicznego w roku 1926” znajdujemy specjalny dział poświęcony szpitalnictwu, w którym czytamy:

„Dział szpitalnictwa rozwija się stopniowo, aczkolwiek nieprzyjazne dotychczas warunki ekonomiczne stały racjonalnemu rozwojowi na przeszkodzie. Działalność

czynników rządowych w tej dziedzinie polega przeważnie na koordynowaniu wysiłków ciał samorządowych na kierowaniu tej akcji na tory właściwe”.

Z dalszej treści sprawozdania dowiadujemy się, że Departament Służby Zdrowia przeprowadził w r. 1926 dokładną rejestrację wszystkich szpitali na terenie Rzpltej, a wyniki tej rejestracji podano w tabeli, z której podajemy poniżej dane odnośnie tylko szpitali ogólnych (bez psychiatrycznych):

Województwo	Państwowe		Publiczne powszechne		Komunalne		Społeczne		Prywatne		Razem	
	zakł.	łóżek	zakł.	łóżek	zakł.	łóżek	zakł.	łóżek	zakł.	łóżek	zakł.	łóżek
Białostockie	3	194	—	—	28	1269	6	261	3	40	40	1764
Kieleckie	2	135	—	—	28	1575	20	982	—	—	50	2692
Krakowskie	3	1575	9	854	3	348	12	886	6	228	33	3891
Lubelskie	—	—	—	—	29	1465	9	665	3	42	41	2172
Lwowskie	1	1521	12	1142	2	107	9	493	—	—	24	3263
Łódzkie	—	—	—	—	29	2588	9	702	5	94	43	3384
Nowogrodzkie	3	150	—	—	11	403	3	50	—	—	17	603
Poleskie	2	50	—	—	13	619	7	423	—	—	22	1092
Pomorskie	—	—	—	—	15	1054	18	1308	5	78	38	2440
Poznańskie	—	—	—	—	33	2546	28	2334	13	270	74	5150
Śląskie	—	—	—	—	19	1551	38	5926	8	115	65	7592
Stanisławowskie	—	—	8	822	2	90	8	220	—	—	18	1132
Tarnopolskie	—	—	9	740	—	—	5	152	—	—	14	892
Warszawskie	—	—	—	—	34	1634	9	523	5	190	48	2347
Wileńskie	8	560	—	—	13	858	4	327	7	141	32	1886
Wołyńskie	1	18	—	—	24	730	7	217	—	—	32	965
M. st. Warszawa	3	230	—	—	14	4441	11	927	15	324	43	5922
Ogółem	26	4433	38	3558	297	21278	203	16396	70	1522	634	47187

Na ogólną liczbę mieszkańców 26.865.811, przypada zatem 47,187 łóżek, czyli 1 łóżko na 569 mieszkańców. O wiele niekorzystniej przedstawia się sytuacja w szpitalach dla chorych zakaźnych. Sprawozdanie urzędowe podaje, iż na tego typu chorych znajduje się w szpitalach ogółem 5.789 łóżek, czyli na 100.000 mieszkańców przypada 22 łóżka. Pocięszającym jest jedynie objaw, iż stan ten poprawił się w porównaniu z rokiem 1925—przyszyło bowiem w jednym roku 179 łóżek dla chorych zakaźnych, co przypuszczać pozwala, iż lata następne jeszcze intensywniej poprawią pod tym względem stan szpitalnictwa.

W roku 1926 — po rozpatrzeniu i zatwierdzeniu projektów szpitali przez Ministerstwo Spraw Wewn. — wybudowano względnie rozpoczęto budowę szpitali ogólnych w następujących miastach: Sierpc, Gostynin, Białystok, Radom, Jędrzejów, Łódź, Częstochowa, Piotrków, Myszków, Skierniewice, Sarny, Baranowice, Radomsk, Włodzimierz Wołyński.

Drugą część działu sprawozdania o szpitalnictwie zajmuje szpitalnictwo psychiatryczne, stanowiące odrębną gałąź. Przeprowadzona rejestracja wykazała, iż na terenie Rzpltej istnieją tylko 22 zakłady, posiadające 10.126 łóżek. Z tej liczby 4 zakłady są państwowe, 8

komunalnych, 4 społeczne i 6 prywatnych. Rozumie się że ta ilość szpitali psychiatrycznych może tylko w małym bardzo stopniu zaspokoić istniejące potrzeby, to też sprawozdanie urzędowe zaznacza, że na 1.000 mieszkańców winno być 1 łóżko — taki stosunek i lepszy jest w państwach Zachodu. — Winniśmy mieć wobec tego około 30.000 łóżek, podczas gdy w obecnej sytuacji 1 łóżko przypada na 2689 mieszkańców, przyczem całe połacie kraju są zupełnie pozbawione łóżek i zakładów dla chorych psychicznie. Rząd dokładał w okresie sprawozdawczym starań, by pobudzić inicjatywę poszczególnych ciał samorządowych w celu wybudowania wspólnymi siłami szeregu zakładów psychiatrycznych. W roku 1926 wybrano już nawet odpowiednie tereny w województwie białostockim, nowogrodzkim, wileńskim, lubelskim, wołyńskim, poleskim i warszawskim, a więc przede wszystkim w tych, na terenie których nie istniały szpitale psychiatryczne, lub ilość łóżek była niewystarczająca.

Dalszym etapem w tej akcji byłaby sprawa sfinansowania tych przedsięwzięć, które, według zakreślonego w r. 1926 programu, dałyby około 500 łóżek.

Edw. Jez.

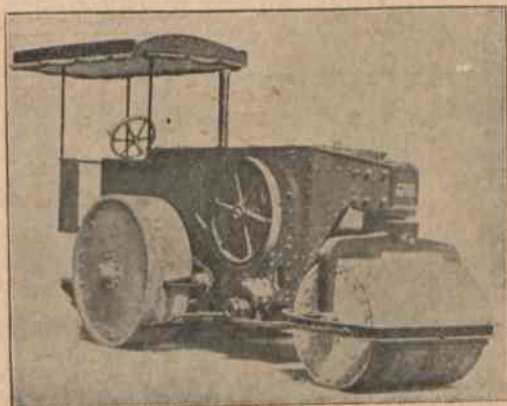
Pierwsza Fabryka Lokomotyw w Polsce

SPÓŁKA AKCYJNA.

Zakłady w Chrzanowie (Małopolska)

Biuro Zarządu: w Warszawie, Moniuszki 2a.

LOKOMOTYWY WĄSKOTOROWE SPECJALNY DZIAŁ BUDOWY MOTOROWYCH WALCÓW SZOSOWYCH

Na składzie walce na sezon wiosenny 1929 roku.

Dotychczasowi odbiorcy walców:

Ministerstwo Robót Publicznych.

Samorządy powiatowe i miejskie:

W CHRZANOWIE, ZAWIERCIU, PIŃCZOWIE, STANISŁAWOWIE,
SANDOMIERZU, PUŁAWACH, ŁUKOWIE, BIELSKU, BIAŁEJ,
OLKUSZU, BUSKU, KOŃSKICH, WŁOCŁAWKU, OPATOWIE,
NOWOGRÓDKU, HORODENCE, SKIERNIEWICACH, LWOWIE,
SIEDLCACH, TARNOWIE I INNE.

Dogodne warunki płatności.

BRAGOP Tow. Akc.
Fabryki maszyn

BRACIA GEISLER, OKOLSKI i PATSCHKE

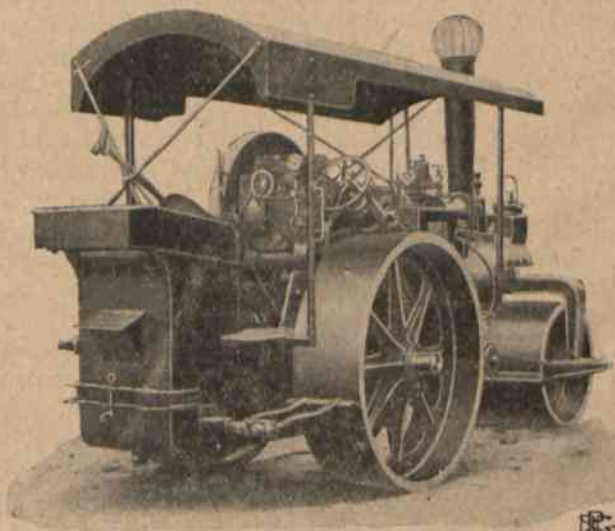
WARSZAWA, UL. LESZNO Nr. 128. TEL. 1-98.

Adres telegraficzny: BRAGOP — WARSZAWA.

ISTNIEJE OD ROKU 1878

- 1) Maszyny drogowe, a specjalnie walce parowe, motorowe, konne, oskardniki, beczki do polewania i t. p.
- 2) Wszelkie remonty maszyn drogowych, bez względu na ich budowę i przeznaczenie.
- 3) Kompresory, gazownie na gaz ssany, ciągalnie do drutu.
- 4) Odlewy żelwne i półstalowe z własnych lub nadesłanych modeli.
- 5) Centralne ogrzewanie, suszarnie, pralnie, wodociągi.

Niektóre maszyny drogowe, jak: walce szosowe, beczki do polewania, posiada stale na składzie.

55

Przegląd orzecznictwa

JESZCZE JEDEN WYROK W SPRAWIE OPŁAT DROGOWYCH.

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Poznaniu wyrokiem z 30-go października r. b. oddalił skargę K. Mielżyńskiego przeciwko Wydziałowi Powiatowemu w Grodzisku Wielkopolskim o skasowanie wymierzanych powodowi opłat drogowych. Wojewódzki Sąd Administracyjny ustalił następujące motywy wyroku:

Powodowi wymierzono tytułem specjalnej opłaty drogowej na rok 1928/29 nakazem płatniczym l. dz. 2265/28 II A. na ogólną sumę 1.736,40 zł.

Sprzeciw powoda oddalił Przewodniczący Wydziału Powiatowego rezolucją podatkową z 5 lipca 1928 r. l. dz. 2436/28 II A.

We wniesionej w należyтым czasie skardze swej domaga się powód uchylenia zaskarżonej decyzji pozwanego i wywodzi, że wymiaru dokonano w oparciu o statut wydany na podstawie ustawy drogowej, oraz ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Zdaniem powoda ustawa drogowa w b. zaborze pruskim nie obowiązuje, aż do czasu wejścia w życie obowiązujących w całym Państwie ustaw o samorządzie, a to ze względu na postanowienia art. 38 tejże ustawy. Dalej zarzuca, że nie przestrzegano postanowień art. 31 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych i nie dostosowano stopnia opłat do wysokości korzyści gospodarczych, osiąganych przez płatników, a nadto przy uchwalaniu statutu nie zachowano przepisów rozporz. wykonawczego II. Min. Spr. Wewn. z 18.III.1924 r. Wreszcie jest pobieranie opłaty według stawek podatku gruntowego przeciwne art. 14 ustawy z dn. 15.VI.1923 r., poz. 505, Dz. U. prowadząc do przekroczenia maksymalnego dopuszczalnego obciążenia własności ziemskiej.

Pozwany sprzeciwia się żądaniu skargi, wywodząc, że uchwalony statut, dot. specjalnej opłaty drogowej przesłano 30.III.1928 r. do zatwierdzenia władzy nadzorczej, przeto stał się tenże już dnia 30.IV.1928 r. prawomocnym wobec postanowienia art. 39, ust. 3 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych. Dowodzi następnie, że postanowieniami art. 42 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych włączono opłaty drogowe w obręb ciężarów komunalnych tą ustawą regulowanych, za czem przemawia również stanowisko Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w piśmie do p. Wojewody z 19.VI.1926 r. l. dz. U. 2639/26 S. A., a co wynika też z pisma Min. Rob. Publ. z 6.V.1925 r. l. dz. XII — 305.

Wobec powyższego faktycznego stanu sprawy rozważył Wojewódzki Sąd Administracyjny, co następuje:

Przedewszystkiem należało stwierdzić, że wbrew zarzutom podniesionym przez powoda ustawa z 10 grudnia 1920 r. ogłoszona w Dzienniku Ustaw Nr. 6 z roku 1921, poz. 32 na terenie b. dzielnicy pruskiej obowiązuje. Wynika to również z postanowień art. 39 i 40 sa-

mej ustawy jak i z orzecznictwa Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie, który w wyroku l. rej. 2124/26 w sprawie M. U. c/a. Wydział Powiatowy w Chojnicach najwyraźniej wymienia art. 19 i 23 ze zmianami wprowadzonymi ustawą o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych jako podstawę do pobierania opłat specjalnych i dopłat drogowych.

Zastrzeżenie zawarte w art. 38 ustawy drogowej, że zakres działania wojewódzkich, powiatowych i gminnych związków samorządowych na terenie b. zaboru pruskiego w dziedzinie gospodarki drogowej pozostaje nie zmieniony, aż do czasu wejścia w życie obowiązujących całe Państwo ustaw o samorządzie, ma jedynie znaczenie w związku z dokonany, artykułem 1-szym ustawy drogowej, podziałem dróg publicznych na państwowe, wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz z przepisami art. 9 i 10 co do wykonywania zarządu na poszczególnych kategoriach dróg i ma na celu jedynie stwierdzenie, że na terenie b. zaboru pruskiego wykonują związki samorządowe zarząd drogowy na tych samych co dotychczas drogach, mimo, że część z nich uznano za drogi państwowe (art. 35).

Skoro zatem ustawa drogowa na terenie b. zaboru pruskiego obowiązuje, przeto co się tyczy gromadzenia środków na pokrywanie wydatków związanych z utrzymaniem dotychczasowych i budową nowych dróg publicznych, to odnośnie przepisy zawarte są w art. 19, 20 i 23 ustawy drogowej, przyczem pewne modyfikacje wprowadzają postanowienia art. 27, 30 i 31 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych, a jeśli chodzi o zatwierdzenie statutów o opłatach, wzgl. dopłatach, to właściwość do ich zatwierdzenia wypływa z art. 42 wzgl. 36 i 37 tej ostatniej ustawy, łącznie z postanowieniami § 1 rozp. Min. Spr. Wewn. z 16-go lutego 1926 r., poz. 149 Dz. U.

Oczywiście, że ustanowienie opłat odpowiadających rodzajem swym art. 27 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych zatwierdzenia nie wymaga, lecz nie mogą one mieć charakteru dodatków do podatków, a tylko winne być dostosowane do rozmiarów korzystania z dróg i od tegoż korzystania ściśle uzależnione.

Inaczej ma się rzecz, gdy właściwy związek samorządowy, jako zarząd drogowy poweźmie uchwałę o wprowadzeniu t. zw. opłat specjalnych na cele drogowe, gdyż wedle postanowień art. 30 ustawy o tymczasowym uregulowaniu finansów komunalnych a w myśl interpretacji Najwyższego Trybunału Administracyjnego w Warszawie zawartej w wyroku tegoż z dnia 18.II.1925 r. l. rej. 1461/24 opłaty specjalne pozostają opłatami w rozumieniu wspomnianego art. 30 chociażby nawet w rzeczywistości miały charakter dopłat lub nawet podatków.

O ile chodzi o tok postępowania, zawarty w § 19 rozporządzenia II Min. Spr. Wewn. z 18.III.1924 r., poz. 317 Dz. U., to obowiązek przestrzegania sposobu tam podanego dotyczy tylko dopłat za nadmierne zużycie, wzgl. szczególne korzyści, których pobieranie podpada pod przepis art. 31 ustawy o tymczasowym u-

regulowaniu finansów komunalnych i dlatego niezachowanie warunków we wspomnianym § 19 podanych nie czyni całego statutu nieważnym, za wyjątkiem części traktującej o takich jak wyżej dopłatach specjalnych.

Z uwagi, że pozwany specjalnej dopłaty za nadmierne zużycie wzgl. szczególne korzyści powodowi nie wymierzył, a tylko samą specjalną opłatą drogową, zarzut z § 19, rozp. II Min. Spr. Wewn. z 18.III.1924 r. odpada.

Skoro nadto ograniczenie z art. 14 ustawy z 15.VI.1923 r. poz. 505 Dz. U. odnosi się do dodatków do państwowych podatków gruntowych i budynkowych, jakoteż i samoistnych podatków gruntowych i budynkowych a nie odnosi się do opłat, to tem samem nie odnosi się ono do specjalnych opłat drogowych, które wedle już wspomnianej interpretacji art. 30 ustawy o tymczasowem uregulowaniu finansów komunalnych w wyroku Najwyższego Trybunału Administracyjnego z 18 lutego 1925 r. L. rej. 1461/24 pozostają opłatami nawet wówczas, gdyby w rzeczywistości miały charakter dopłat lub nawet podatków.

Oddalając tedy zarzuty skargi, należało orzec, jak to podano na wstępie.

Orzeczenie w kosztach wydano zgodnie z § 103 ustawy o ogólnym zarządzie kraju z 30-go lipca 1883 roku (zb. ust. pr. str. 195).

TOWARZYSTWO POWSZECHNE „HYDROGNOM”

Sp. z ogr. odp.

OGRZEWANIE, WODOCIĄGI, KANALIZACJA, BUDOWA STUDZIEN ARTEZYJSKICH, POSZUKIWANIA GÓRNICZE, BADANIA GRUNTÓW, ROBOTY WODNE.

Warszawa — Oddział Gdynia

Biurowo — Chmielna 10. Składowo — Marszałkowska 21.

Telefon 506-17

Dookoła spraw samorządowych

POSIEDZENIE PAŃSTWOWEJ RADY OPIEKI SPOŁECZNEJ.

W dniu 13 grudnia r. b. odbyło się w Min. Pracy i Opieki Społecznej posiedzenie Państwowej Rady Opieki Społecznej, pod przewodnictwem p. dyrektora departamentu Szubartowicza.

Największą dyskusję wywołały tezy do projektu ustawy w sprawie ustalenia najniższej miary niezbędnych potrzeb życiowych.

Szereg mówców jak pp. Karolewski z Warszawy, starosta Gajewski, p. senator Godlewski, podkreślali, że precyzowanie ustawy o opiece społecznej, która nie jest wykonywana z tego powodu, że związki samorządowe a specjalnie gminy wiejskie i powiaty nie rozporządzają potrzebnymi środkami — stwarzać będzie tylko coraz większy konflikt pomiędzy obowiązkiem a możliwością związków samorządowych, pomiędzy mającym prawa ubogim a niemającym środków korporacjami samorządowymi. Po dłuższej dyskusji Rada przyjęła tezy wg. projektu Ministerstwa z końcową rezolucją zaprojektowaną przez pp.: Gajewskiego, Lipskiego i Tyralskiego: „Rada uznaje, że wprowadzenie projektowanej ustawy w życie może być dokonane przy jednoczesnym rozszerzeniu źródeł dochodowych związków samorządowych a przede wszystkim przy przekazaniu zw. samorządowym dochodu z kar administracyjnych.

Następnie Rada przyjęła po krótkiej dyskusji projekty ustaw w sprawie wykonywania opieki społecznej nad obywatelami polskimi, którzy nie mają prawa do trwałej opieki w żadnej gminie, oraz o opiece społecznej nad cudzoziemcami.

Oba projekty przewidują ponoszenie kosztów opieki przez państwo.

Rada przyjęła 2 poprawki zgłoszone przez człon-

ków Rady: p. Gajewskiego, o charakterze proceduralnym, oraz p. B. Lipskiego, ażeby ustawa o opiece społecznej nad cudzoziemcami obowiązywała w całym Państwie, gdy projekt przewidywał pozostawienie dotychczasowego stanu prawnego w woj. poznańskim i pomorskim.

LUBELSKA RADA WOJEWÓDZKA W SPRAWIE PROJEKTOWANEJ REFORMY FINANSÓW KOMUNALNYCH.

Lubelska Rada wojewódzka na posiedzeniu w dn. 28-m listopada r. b. powzięła, na wniosek członka Rady J. Zaleskiego, następującą uchwałę:

— Rada Wojewódzka stwierdza, że zamierzona zmiana ustawy o finansach komunalnych, drogowej, o kosztach leczenia ubogich chorych i o podatku wyrównawczym w tym kierunku, że przewidziane w tych ustawach specjalne opłaty mają być skasowane, uszczupli do tego stopnia dochody samorządów, że nie tylko nie będą mogły rozwinąć swej działalności, lecz przeciwnie dotychczasowa działalność musiałaby być znacznie ograniczona z niepowetowaną szkodą dla rozwoju gospodarczego kraju i uważa za konieczne utrzymanie przynajmniej stanu dotychczasowego.

KOŁO SAMORZĄDOWCÓW ABSOLWENTÓW WYŻSZEJ SZKOŁY HANDLOWEJ W WARSZAWIE.

Na terenie Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie istniało „Koło Samorządowców Studentów i Absolwentów W. S. H.”, które jednakże z powodu trudności technicznych, spowodowanych opuszczeniem u-

czelni przez kończących swe studia akademików, musiało w listopadzie r. z. ulec likwidacji.

Część członków powyższego Koła, po uchwaleniu i rozszerzeniu statutu, zawiązało nową organizację p. n.: „Koło Samorządowców Absolwentów Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie”.

Statut powyższy został zatwierdzony w lipcu r. b. przez Komisarjat Rządu na m. stoł. Warszawę.

Koło to ma stać się ośrodkiem, nie tylko grupującym w swym gronie wszystkich samorządowców - absolwentów W. S. H., ale także dzięki członkom, które są wymienione w statucie, stanie się w przyszłości jedną z licznych organizacji, rozwijających i pogłębiających wiedzę samorządową przez: 1) podejmowanie prac teoretycznych i praktycznych z dziedziny samorządowej, ekonomicznej i społecznej, oraz wydawanie dzieł i pism treści powyższej, 2) organizowanie perjodycznych odczytów i pogadanek na tematy fachowe i ogólne, 3) tworzenie księgozbioru i czytelnicy, 4) współdziałanie z instytucjami samorządowymi i społecznymi, 5) zwoływanie dorocznych Zjazdów swych członków dla omówienia zagadnień samorządowych, ekonomicznych i społecznych, 6) pośrednictwo w dostarczaniu pracy wykwalifikowanym pracownikom, należącym do organizacji.

W dniu 1 grudnia r. b. odbyło się I-sze Walne Zebranie członków Koła, na którym dokonano wyboru władz, z kol. F. Brannym — jako Prezesem Zarządu. Uruchomiono jednocześnie dwie Sekcje: 1) sekcję naukową, 2) sekcję pośrednictwa pracy. Pierwszy odczyt, zapoczątkowujący perjodyczne zebrania naukowe, odbędzie się w dniu 15 stycznia 1929 r. z referatem kol. F. Brannego p. t.: „Zadania samorządu w dziedzinie opieki społecznej”.

Siedziba Koła mieści się w lokalu Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego, Warszawa Plac Napoleona 7.

ODCZYTY I KOMUNIKATY RADJOWE O SAMORZĄDZIE.

Począwszy od dn. 1 stycznia 1929 r. komunikat samorządowy nadawany będzie przez stację „Polskiego

Radja” w Warszawie w soboty w czasie od godz. 15.35 do 15.50, czyli o 10 min. wcześniej, niż dotychczas.

W m. styczniu nadane będą następujące odczyty: 1) czwartek 3 stycznia: drugi odczyt p. M. Porowskiego — „O środkach finansowych samorządu”, 2) czwartek — 17 stycznia — p. R. Sikorskiego „Obecny ustrój miast polskich i projekt ustawy o samorządzie miejskim”.

DZIĘKI

- 1) selektywności
- 2) czystości odbioru
- 3) ogromnej sile dźwięku...
- 4) elegancji

ODBIORNIKI

nasze wysunęły się na czoło produkcji krajowej

Polska Wytwórnia Radjotechniczna

RADJO JAR

Warszawa, ul. Krakow. Przedm. Nr. 20 (Dz. IX)

Raty długoterminowe

Sprzedaż skutecznąmy też listownie

Cenniki i katalogi bezpłatnie

Z Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego

KURS DLA SEKRETARZY WYDZIAŁÓW POWIATOWYCH.

Zapowiedziany pismem okólnem Biura Zjazdów Samorządu Ziemskiego z dn. 10-go listopada r. b. kurs dla sekretarzy wydziałów powiatowych odbył się w dn. 1 — 7-m grudnia r. b.

Ponieważ zgłosiło się na kurs zgorą stu kandydatów ze wszystkich dzielnic, można zaś było przyjąć 40 — 50, przeto Biuro Zjazdów zdecydowało się dać pierwszeństwo kandydatom z wojew. południowych, wschodnich i zachodnich, zaś dla woj. centralnych urządzić kurs drugi. W tym duchu zostało rozesłane zawiadomienie do wydziałów powiatowych, które zgłosiły swych kandydatów na kurs. Kurs otwarty został w

dn. 1-m grudnia r. b. Na wykłady zgłosiło się ogółem 39 słuchaczy z następujących woj.: centralnych (przyjętych wyjątkowo) — 11, wileńskiego — 4, wołyńskiego — 2, poleskiego — 1, nowogródzkiego — 4, poznańskiego — 2, pomorskiego — 2, krakowskiego — 4, lwowskiego — 2, stanisławowskiego — 4, tarnopolskiego 2.

Wśród uczestników kursu było: 29 sekretarzy wydziałów powiatowych, 1 lustrator majątków gminnych, 9 urzędników administracyjnych: zastępców sekretarzy, referentów itp.

Program kursu obejmował następujące wykłady:

I. R. Hausner, naczelnik wydziału w Min. Spraw Wewn.: — Organizacja władz administracji ogólnej. Postępowanie administracyjne. Godz. 4.

Fot. J. Różewicz.

Kurs dla sekretarzy wydziałów powiatowych w dn. 1 — 7. XII. r. b., zorganizowany przez Biuro Zjazdów Sam. Ziemsk.

II. Zadania powiatowych związków samorządowych:

1. J. Bek, dyrektor Biura Zjazdów: — Uwagi ogólne. Godz. 2.
2. J. Strzelecki, dyrektor Depart. Samorządowego: — Zadania gospodarcze. Godz. 2.
3. Inż. Rudolf z Gen. Dyrekcji Służby Zdrowia: — Zadania na polu zdrowia publicznego. Godz. 3.
4. F. Branny, ref. Biura Zjazdów: — Zadania w dziedzinie opieki społecznej. Godz. 2.
5. K. Kühn, starosta częstochowski: — Gospodarka drogowa. Godz. 2.

III. Kredyt komunalny.

1. J. Zdanowski, nacz. dyrektor Polskiego Banku Komunalnego: — Organizacja kredytu komunalnego. Godz. 2.
2. Rożkowski — insp. Pol. Banku Komunalnego: — Komunalne Kasy Oszczędności. Godz. 2.

IV. Budżet i rachunkowość powiatowych związków samorządowych.

1. W. Gajewski, starosta warszawski: — Polityka podatkowa. Godz. 3.
2. Z. Pawlak: — Prawo i praktyka budżetowa. Godz. 4.

3. F. Grela, ref. Biura Zjazdów: — Rachunkowość i kasowość. Godz. 3.

V. Organizacja wewnętrzna.

1. R. Grochowski, sekretarz Biura Zjazdów: — Regulaminy i wzajemny stosunek organów pow. związku komunalnego. Organizacja biura wydziału pow. Instrukcja kancelaryjna. Godz. 4.
2. S. Podwiński, kierownik wydziału w Min. Spraw Wewn.: — Organizacja nadzoru nad gminami. Godz. 2.

- VI. S. Stęplewski, ref. Głównego Urzędu Statystycznego: — Metoda opracowań fin. komunalnych przez G. U. S. Godz. 2.

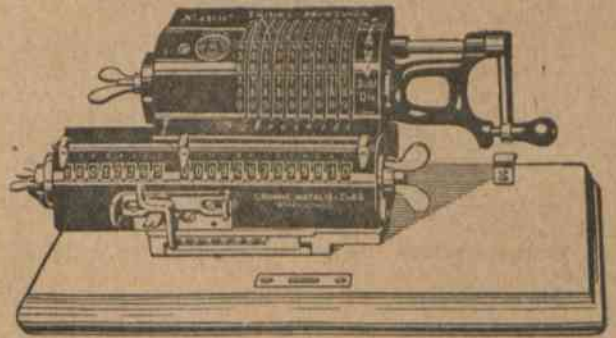
Ogółem program kursu objął 35 godzin wykładów, czyli średnio 6 godz. dziennie. Nadto podczas kursu słuchacze zwiedzili: 1) ośrodek zdrowia w Mokotowie. 2) magazyny maszyn i urządzeń biurowych firmy „Block - Brun“, co połączone było z demonstrowaniem różnego typu modeli maszyn do pisania, powielania, arytmometrów, kartotek itp., 3) stację nadawczą „Polskiego Radja“, 4) Stare Miasto, 5) tegoroczny salon w Tow. Zachęty Sztuk pięknych, 6) zabytki m. Warszawy.

Kurs zamknięty został wspólną herbatą w lokalu Polskiego Banku Komunalnego w dniu 7-ym grudnia w godz. wieczorowych.

Wszechświatowej sławy
WZOROWE ARYTMOMETRY
BRUNSVIGA

Niezbędne w każdym biurze przy wszelkiego
 rodzaju obliczeniach, bilansach i t. p.

PRZYŚPIESZAJĄ PRACĘ, WYKLUCZAJĄ OMYŁKI

Kilkanaście różnych modeli demonstruje

TOW. BLOCK-BRUN, S.P. AKC.

WARSZAWA — HOTEL BRISTOL

Oddziały: Katowice, Kraków, Lwów, Łódź, Poznań, Wilno, Gdańsk.

Z życia samorządu

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI SEJMIKU BARANOWICKIEGO W OKRESIE BUDŻETOWYM 1927/28 ROKU.

Działalność Sejmiku w ubiegłym okresie ześrodkowaną była w prowadzeniu dotychczasowych agend w dziedzinach: oświaty, zdrowia publicznego, opieki społecznej, komunikacji i rolnictwa, przyczem żadnych prac inwestycyjnych z wyjątkiem budownictwa drogowego nie podejmowano z braku środków własnych na ten cel, a również wobec niepowodzenia w staraniach o długoterminowy kredyt w Banku Gospodarstwa Krajowego.

I. Komunikacja.

Prace drogowe prowadzone były przez Oddział Drogowo-Budowlany Wydziału Powiatowego. Stały personel Oddziału składał się z Kierownika inżyniera, 1 technika i 1 drogomistrza.

W sezonie robót, w szczególności dla kontroli szarwarku na drogach gminnych wynajmowani byli drogomistrze, względnie dozorczy drogowi — 1 na gminę. Dzięki otrzymanym zapomogom i pożyczce na budownictwo drogowo — Oddział Drogowy Sejmiku zdołał wykorzystać sezon roboczy i dokonać znacznych prac na drogach wojewódzkich i powiatowych.

Zakrojony na szerszą skalę projekt remontu dróg gminnych przy pomocy szarwarku został wykonany tylko w części, gdyż na sprawności Urzędów Gminnych w tym kierunku ujemnie odbiła się akcja wyborcza, przeprowadzana w tym samym okresie roku. Trzeba zaznaczyć, że powiat Baranowicki w porównaniu do innych powiatów pod względem gospodarki drogowej jest w daleko gorszych warunkach niż inne powiaty województwa, a to z powodu wyjątkowego zniszczenia powojennego spowodowanego zatrzymaniem się frontu na dwóch rzekach Szczarze i Myszance, przechodzących przez powiat, gliniastego gruntu, wymagającego w większości wypadków zabrukowania, z drugiej zaś strony z braku kamienia, który na terenie powiatu znajduje się w niewielkiej ilości tylko w północnych gminach powiatu i musi być sprowadzany koleją do Baranowicz.

II. Oświata.

Najpilniejszym zadaniem Sejmiku w tej dziedzinie jest zakończenie budowy nowozbudowanych w 1925 roku 12 szkół, które częściowo są uruchamiane w miarę posiadania środków w Sejmiku i w gminach. W ubiegłym okresie budżetowym dzięki otrzy-

manej zapomogdzie rządowej 15.000 zł. zostały dokonane częściowe roboty budowlane, umożliwiające uruchomienie kilku sal szkolnych w 4 szkołach (Niedźwiedzice, Darewo, Małachowce i Wólka). Oprócz tego wykonano część roboty ciesielskiej i stolarskiej w szkołach w Jarwiezi i I szkoldzi. Z własnych sum Sejmik wydał na ten cel 2.000 zł., oraz gminy do 3.000 zł.

W powiecie Baranowickim istnieje 106 szkół powszechnych, z nich 45 mieści się we własnych budynkach gminnych, reszta w wynajętych, których zaopatrzenie pod względem gospodarczym ciąży na barkach samorządu.

Najgorzej stoi sprawa z zaopatrzeniem szkół w meble szkolne, brak których jest znaczny i które uzupełnia się stopniowo przez Sejmik i gminy. W ubiegłym okresie budżetowym Sejmik wydał na ten cel 520 zł., zakupując materiał dla poszczególnych wsi dla zrobienia ławek szkolnych.

Należy zaznaczyć jeszcze, że z tytułu zapomogi dla Rady Powiat. Przystosobienia Wojskowego zostało wydane 3.000 zł., a również z r-ku utrzymywanych 2 stypendjów im. Wojewody Raczkiewicza wypłacone były zapomogi dla 3 uczni stypendjantów.

III. Zdrowie publiczne.

Sejmik utrzymuje 2 szpitale: dla chorych wewnętrznych na 19 łóżek, oraz zakaźny na 20 łóżek. Urządzenie wewnętrzne obydwóch szpitali nie jest dostateczne. Szpital dla chorych wewnętrznych mieści się w budynku nieodpowiednim, jest zawsze przepełniony większą ilością chorych niż może zmieścić, o należytem przeto urządzeniu i utrzymaniu go nie może być mowy. Szpital zakaźny mieści się w budynku mniej więcej przystosowanym do potrzeb szpitalnictwa, gdyż Sejmik wyłożył znaczne koszty na ten cel jeszcze w 1926 roku. Dotychczas jednak brak w nim niezbędnych urządzeń, jak łaźienki, ciepłych ustępów i t. p., na zrobienie których Sejmik nie posiadał środków.

Radykalne rozwiązanie kwestji opieki szpitalnej możliwe jest tylko pod warunkiem wybudowania w Baranowiczach dużego szpitala, odpowiadającego nowoczesnym wymaganiom techniki i medycyny. Budowę takiego szpitala projektuje się wspólnie z miastem, jednak bez długoterminowego kredytu, oraz pomocy rządowej ani Sejmik, ani miasto nie podoleją zadaniu, ponieważ koszt budowy szpitala na 80 łóżek wyniesie do 700.000 zł.

Ruch chorych w szpitalach przedstawiał się w okresie ubiegłym następująco:

Szpital ogólny: Liczba chorych — 575, ilość dni szpitalnych — 6785. Szpital zakaźny: Liczba chorych — 369, ilość dni szpitalnych — 5967.

Pomoc lekarska w powiecie wyrażała się w utrzymywaniu 3 rejonów lekarskich: w Lachowiczach, Wolnej i Ostrowiu. Oprócz lekarza w każdym rejonie przewidziany był etat położnej, stanowiska te nie zostały jednak obsadzone z wyjątkiem Lachowicz — z braku kandydatek.

W okresie sprawozdawczym działalność lekarzy rejonowych przedstawiała się następująco:

Lachowicze wyjazdów 298 — pomocy lekarskiej udzielono 4.244 osobom.

Wolna wyjazdów 251 — pomocy lekarskiej udzielono 2096 osobom.

Ostrów wyjazdów 129 — pomocy lekarskiej udzielono 1498 osobom.

IV. Opieka społeczna.

W okresie sprawozdawczym agendy Sejmiku w tej dziedzinie znacznie się zwiększyły, ponieważ Urząd Wojewódzki w Nowogródku polecił prowadzenie Zakładu wychowawczego dla dzieci chorych na jaglicę o znaczeniu wojewódzkim obliczonego na 150 dzieci.

Ponieważ Sejmik posiada duży obiekt, składający się z jednego parterowego i jednego piętrowego budynku, w których mieściło się schronisko powiatowe, odnajęcie dodatkowego trzeciego budynku umożliwiło racjonalne rozlokowanie zakładu według podziału dzieci stosownie do stopnia choroby na białych (rekonwalescentów), zielonych (stan przejściowy) i czerwonych (stan ostry).

W ciągu roku budżetowego przeciętna liczba dzieci w Zakładzie wyniosła do 150-ciu, koszt utrzymania 1 dziecka dziennie wynosił do 1 zł. 50 gr.

Dzieci ze schroniska powiatowego w liczbie 85 zostały umieszczone w poszczególnych schroniskach innych powiatów. Z powyższej liczby za 32 dzieci pochodzących z miasta płaci magistrat m. Baranowicz, reszta zaś znajduje się na utrzymaniu Sejmiku.

Niezależnie od powyższego Sejmik wspiera również materialnie Polskie T-wo Dobroczynności, które zorganizowało w Baranowiczach przytułek dla starców i utrzymywało tam 16 osób niezdolnych do pracy.

Pomoc doraźna w powiecie wyrażała się w wydawaniu zapomóg przeważnie bezrobotnym, poszukującym pracy — z tego tytułu wydano 1723 zł.

Oprócz tego Sejmik wydawał stale zapomogi ubogim matkom dzieci, nieprzyjętych do ochronki, oraz kilku inwalidom, w ogólnej liczbie 29 osobom przeciętnie po 20 zł. miesięcznie.

V. Rolnictwo i weterynarja.

Program prac Sejmiku w dziedzinie rolnictwa przewidywał początkowo przekazanie większości agend istniejącym na terenie powiatu organizacjom rolniczym, subsydjowanym przez Sejmik. Zwiększenie się zakresu pracy i coraz to wzrastające potrzeby rolnictwa w związku z ukonstytuowaniem się Powiatowej Komisji Rolnej wysunęły konieczność ujęcia akcji w ręce Sejmiku, w tym celu przeto został zaangażowany z dn. 1.XII 1927 r. agronom powiatowy, który, jako wykonawca uchwał Powiatowej Komisji Rolnej, został powołany do koordynowania prac nad podniesieniem kultury rolnej, prowadzonych przez organizacje rolnicze.

W okresie sprawozdawczym Sejmik we własnym zakresie wykonał następujące prace w dziedzinie podniesienia kultury rolnej:

A. Dział produkcji roślinnej.

Na jesieni 1927 r. Sejmik zakupił i uruchomił 3 punkty czyszczenia ziarna siewnego, początkowo ruchome, a następnie stałe.

- 1) w Baranowiczach oczyszczono zboża 8526 klg.
- 2) w Molczadzi oczyszczono zboża 5561 klg.
- 3) w Ostrowiu oczyszczono zboża 4385 klg.

Na punktach ruchomych, które przeszły przez: Horodyszcze, Wolną, Kroszyn, Darewo i Lachowicze oczyszczono ogółem 77.899 klg. ziarna siewnego, razem zaś oczyszczono — 96.371 klg. ziarna.

B. Dział produkcji zwierzęcej.

Sejmik zakupił 3 knury rasy świń wielkiej biały angielskiej, które ustawił w punktach:

- 1) w Baranowiczach, gdzie pokryto 22 maciory;
- 2) w Wolnej, gdzie pokryto 32 maciory;
- 3) w Zaosiu, gdzie pokryto 28 maciór.

Razem pokryto 82 maciory.

Oprócz własnych punktów Sejmik finansował i pośredniczył przy sprowadzeniu prosiąt: knurków i maciorek rasowych, przy czem dostarczono ogółem na jesieni 8 knurków i 8 maciorek.

C. Dział spółdzielczy.

W okresie sprawozdawczym Sejmik po zaangażowaniu swego agronoma przy współdziałaniu Zw. Kół Rolniczych zorganizował mleczarnie spółdzielcze w następujących miejscowościach:

- 1) w Połonce, gm. Nowo-Myskiej,
- 2) w Kozlakiewiczach, gm. Nowo-Myskiej,
- 3) w Stołowiczach, gm. Stołowickiej,
- 4) w Kroszynie, gm. Stołowickiej,
- 5) w Połoneczce, gm. Wolna,
- 6) w Swojatyczach, gm. Darewo,
- 7) w Luszniewie, gm. Molczadz,
- 8) w Niedźwiedzicach, gm. Niedźwiedzickiej.

Wszystkie mleczarnie zostały uruchomione w sezonie wiosennym 1928 r.

W tym okresie zostały zorganizowane, zalegalizowane i uruchomione Kasy Stefczyka:

- 1) w Połoneczce, gm. Wolna,
- 2) w Zerebkowiczach, gm. Lachowickiej,
- 3) w Dobromyślu, tejeż gminy.

D. Zalesienie nieużytków.

W okresie sprawozdawczym Sejmik rozpoczął prace przygotowawcze dla zalesienia nieużytków, zakładając:

- a) jedną szkółkę 90 arów z sosną pospolitą,
- b) jedną szkółkę 30 arów z wierzbą Kaspijską,
- c) jedną szkółkę 30 arów z wierzbą Migdałową.

Szkółki zostały założone, by móż wyprodukować odpowiednią ilość sadzonek dla zalesienia nieużytków na terenie gmin: Dobromyśl i Molczadz.

E. Meljoracja.

Został sporządzony przez Krajowe T-wo Meljoracyjne generalny projekt regulacji dorzecza Szczary, jednakże żadnych prac narazie nie podjęto wobec braku środków.

Tak wygląda osada
nieoświetlona

|| **A** tak . . . wygląda
osada oświetlona
lampami naftowo-
żarówkami fabryki
„POLMET”

Żądajcie ofert od Fabrycznego Biura Sprzedaży,
Warszawa, Pl. Dąbrowskiego 2, tel. 123-99.

F. Prowadzenie gospodarstwa rolnego na fermie Uznogi.

W celu zorganizowania racjonalnej gospodarki na dzierżawionym przez Sejmik majątku rządowym o obszarze 60 ha — w dniu 2.II 1928 r. zostało powołane fachowe Kuratorjum, które opracowało 7 — polowy płodozmian dla wprowadzenia na fermie Uznogi w ciągu 2-ch lat. Dotychczas na fermie był prowadzony system gospodarstwa dowolnego, ponieważ dopiero przed rokiem zostało ukończone karczowanie sosniaków, jałowca i wrzosów.

W okresie sprawozdawczym na fermie było zasiane: 14½ ha pod żytem, 6 ha pod owsem, 2 ha pod gryką, 1 ha pod lnem (łącznie z poletkami próbnymi), 3 ha koniczyny, 2 ha łubinu nasiennego, 3 ha seradeli nasiennej, 1 ha marchwi, 11 ha kartofli, zaś 18 ha było pod łubinem na zielono, z tego 2½ ha unawożono

krwią. Ferma posiada 6 koni i wszelkie niezbędne narzędzia rolnicze.

G. Pomoc weterynaryjna.

Pomoc lekarska weterynaryjna w powiecie wyrażała się w prowadzeniu 2-ch ambulatorjów weterynaryjnych: w Lachowiczach wspólnie z gminą, oraz w Baranowiczach (od dn. 1.XI 1927 r.).

Statystyka ruchu chorych zwierząt, którym udzielono pomocy, przedstawia się w okresie sprawozdawczym, jak następuje:

Baranowicze: 363 koni, 91 szt. bydła rog., 243 szt. świń, 32 innych zwierząt.

Lachowicze: 482 koni, 230 szt. bydła rog., 363 szt. świń, 147 innych zwierząt.

Komunikaty

ZJAZD MELJORACYJNY.

Wyłoniony przez Koło Meljoracyjne przy Stowarzyszeniu Techników w Warszawie Komitet Organizacyjny II-go Ogólnopolskiego Zjazdu Meljoracyjnego, na swem posiedzeniu konstytucyjnym w dniu 10 b. m. wybrał prezydium w następującym składzie: pp. inż. inż. Edward Romański, przewodniczący, Jan Michalski i Eustachy Ostrowski wiceprzewodniczący, prof. Stanisław Turczynowicz i dyr. Bolesław Powierza, członkowie, Zdzisław Mann, delegat Subkomitetu Poznańskiego Stanisław Sienkowski, skarbnik, Wanda Kirchmayerówna i Adam Ehrenberg sekretarze.

Na zebraniu tem uchwalono odbyć Zjazd w drugiej połowie czerwca 1929 r. w Poznaniu, t. j. podczas trwania Powszechnej Wystawy Krajowej. Zjazd ten poświęcony będzie omówieniu całokształtu spraw naukowych, technicznych i organizacyjnych związanych z akcją meljoracyjną w Polsce. Łącznie ze Zjazdem zorganizowana będzie dla uczestników i gości zagranicznych i krajowych wycieczka dla zwiedzenia ważniejszych ośrodków meljoracyjnych i innych w Państwie.

Termin zgłaszania referatów na obrady Zjazdu z podaniem dokładnego tytułu oznaczono do dnia 15 grudnia b. r.; nadesłanie gotowego referatu nastąpić winno najpóźniej do dnia 1 kwietnia 1929 r. Referaty te będą kwalifikowane przez specjalnie w tym celu wyłonioną przez Komitet Komisję Odczytową.

Wszelkie sprawy związane ze Zjazdem załatwia Sekretariat Komitetu Organizacyjnego, mieszczący się w Warszawie przy ulicy Kopernika 30 w lokalu Krajowego Towarzystwa Meljoracyjnego. Tam też należy kierować wszelkie zapytania i zgłoszenia.

ZAMKNIĘCIE KURSU WYCHOWANIA FIZYCZNEGO.

W tych dniach odbyła się w Państwowej Szkole Higieny uroczystość zamknięcia 5-cio tygodniowego kursu wychowania fizycznego dla lekarzy, zorganizowanego przy pomocy Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego.

Na kurs uczęszczało 42 lekarzy, w tem 13 lekarek.

Lekarzy wojskowych brało udział 12, lekarzy szkolnych 9.

Zamknięcia kursu dokonał Dyrektor Państwowej Szkoły Higieny, Dr. W. Chodźko, poczem przemawiał Płk. Ulrych, Dyrektor Państwowego Urzędu Wychowania Fizycznego. W imieniu słuchaczy dziękowali organizatorom i wykładowcom kursu p. Dr. Raciążek i Płk. Dr. Kawiński. Po zamknięciu odbyło się zebranie towarzyskie.

Dnia 12-go b. m. rozpoczął się w Państwowej Szkole Higieny III-ci kurs uzupełniający dla lekarzy z zakresu trachomatologii i organizacji społecznej walki z jaglicą.

Na kurs wpłynęło przeszło 100 zgłoszeń lekarzy ze wszystkich województw.

Ze względów technicznych, Państwowa Szkoła Higieny mogła przyjąć na kurs tylko 60-ciu lekarzy.

KURS DLA KONTROLERÓW SANITARNYCH.

Dnia 11 lutego 1929 r. rozpocznie się w Państwowej Szkole Higieny II-gi 4-ro miesięczny kurs dla kontrolerów sanitarnych.

Zadaniem kursu będzie szkolenie w wykonywaniu inspekcji otoczenia (t. zn. ustępów, studni, podwórzy, domów, mieszkań itp.), wykonywaniu nadzoru nad produktami spożywczymi, pobieraniu prób do analizy wody, produktów spożywczych itp., wykonywaniu dezynfekcji, dezynsekcji, deratyzacji itp.

Kurs ma mieć charakter wybitnie praktyczny, większa część czasu będzie użyta na zajęcia laboratoryjne, ćwiczenia na terenie, dokonywanie inspekcji, zwiedzanie instytucji i urzędów sanitarnych itp.

Kandydaci na kurs winni posiadać świadectwa z ukończenia 4 klas gimnazjalnych, lub conajmniej 7-miu oddziałów szkoły powszechnej. Pierwszeństwo będą miały osoby już pracujące w urzędach sanitarnych państwowych lub samorządowych na stanowiskach dozorców lub kontrolerów sanitarnych, dezynfektorów lub kontrolerów targowych itp.

Urzędy sanitarne, zainteresowane w odpowiedniemu wyszkoleniu kontrolerów sanitarnych, mogą delegować

na kurs swych funkcjonariuszy, w drodze udzielenia im płatnego urlopu lub przez udzielenie stypendjum dla kandydatów na te stanowiska.

Opłata za cały kurs wynosi 50 zł.

Słuchacze w czasie pobytu na kursie w Warszawie mogą korzystać z bursy Państwowej Szkoły Higieny.

Zgłoszenia na kurs z załączeniem własnoręcznie napisanego życiorysu, oraz odpisów świadectw szkolnych, względnie zaświadczeń z poprzedniej pracy, należy nadsyłać do Sekretarjatu Państwowej Szkoły Higieny w Warszawie (Warszawa, Chocimska 24) do dnia 10 stycznia 1929 r.

Towarzystwo Akcyjne Zakładów Przemysłowo-Budowlanych

Fr. MARTENS & Ad. DAAB

w WARSZAWIE

Zarząd: Ul. Wiejska Nr. 9.

Telefony: 65-94 i 55-84.

Wykonanie wszelkich robót budowlanych w jeneralnem przedsiębiorstwie

roboty inżynieryjne, konstrukcje żelazo-betonowe
roboty stolarskie budowlane i urządzenia wnętrz

GMINA WIEJSKA I MIEJSKA

Próba nawrotu do policji gminnej

Na terenie Polski, przed odzyskaniem przez nią Niepodległości, szczególnie w gminach miejskich, istniała — w tej lub innej formie — policja komunalna, której zadania odnośnie do obszaru gmin były w wielu kierunkach analogiczne do ogólnych zadań policji państwowej.

Po odzyskaniu Niepodległości w Państwie naszym zaznaczyła się silna tendencja centralistyczna: przez organa swoje Państwo chciało mieć bezpośredni wpływ na wszystkie dziedziny życia publicznego. Tendencja ta znalazła swój wyraz również w organizacji policji państwowej, która — wedle ustawy z dn. 24 lipca 1919 r. (Dz. U. R. P. Nr. 61, poz. 363) — miała być organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych i

miała za zadanie ochronę bezpieczeństwa, spokoju i porządku publicznego. Wydanie tej ustawy było równoznaczne ze zniesieniem policji komunalnej, zwłaszcza, że związki komunalne obarczone zostały obowiązkiem ponoszenia w 1/4 części kosztów utrzymania policji państwowej *).

Na skutek powyższej ustawy czynności i faktycznej obowiązki Policji Państwowej wzrosły jednakże niepomrotnie, skoro bowiem była ona „organem wykonawczym władz państwowych i samorządowych”, zaczęto się nią posługiwać w wielu takich sprawach, które nic wspólnie

*) Obowiązek ten zniesiony został specjalną ustawą dopiero z dniem 1.I.1925 r.

nego z policją mieć nie powinny. Różnych tego rodzaju obowiązków, jak doręczanie wszelakich wezwań i pism urzędowych, ściąganie grzywien, sporządzanie protokółów i różnych sprawozdań, które utrudniały Policji Państwowej należyte wywiązanie się z właściwego jej zadania w zakresie bezpieczeństwa i spokoju publicznego, naliczono 49.

Toteż już kilka lat temu zaczął się generalny odwrót w tym względzie, zaczęło się odciążanie Policji Państwowej od tych różnych naleciałości w zakresie jej obowiązków. Ten odwrót przypieczętowany został rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6.III. 1928 r. o Policji Państwowej (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 257), w szczególności postanowieniami art. art. 5, 6, 143 — 145 tegoż rozporządzenia.

W myśl tych postanowień do dnia 1 kwietnia 1929 roku Policja Państwowa ma być zwolnioną zupełnie od tych obowiązków, które nie są, jako należące do niej, wymienione w rozporządzeniu Prezydenta Rzeczypospolitej. Z datą tą wiąże się jednakże zagadnienie, jakie organa podjąć mają te wszystkie czynności i obowiązki, których pozbędzie się Policja Państwowa.

Problem powyższy był rozpatrywany na zebraniu szefów władz II instancji, które się odbyło we Lwowie dn. 12 października r. b. Na zebraniu tem podnieśli nadto przedstawiciele władz skarbowych, kolejowych i pocztowych konieczność należytego zabezpieczenia kas państwowych od kradzieży, a to z uwagi na mnożące się wypadki okradania tych kas, zaś dyrekcje kolejowe zażądały jeszcze ochrony mostów kolejowych i innych obiektów, a to wobec zdarzających się wypadków sabotaży.

W dyskusji nad tą sprawą wyłonił się projekt stworzenia w gminach straży komunalnych, na które przeszłyby powyższe obowiązki. Pod względem prawnym koncepcja tych straży miałaby być oparta na postanowieniach ustaw gminnych, które wkładają na gminy m. i. obowiązek czuwania nad porządkiem i spokojem publicznym.

Organizacja tych straży komunalnych — wedle powyższej koncepcji — miałaby się przedstawiać w sposób następujący:

W każdej gminie miejskiej i wiejskiej, w razie zaś potrzeby w kilku gminach, związanych w tym celu w jeden okręg strażniczy (gdyby koszty przerastały siły finansowe pojedynczych gmin), istniałaby straż gminna pod dowództwem gminnych (względnie miejskich) komendantów straży. W każdym powiecie istniałaby przy wydziale powiatowym powiatowa komenda straży komunalnej pod dowództwem powiatowego naczelnika straży, podległego służbowo bezpośrednio przewodniczącemu wydziału powiatowego (staroście). Komendanci gminni (miejscy) podlegaliby służbowo bezpośrednio komendantowi powiatowemu, a przez niego pośrednio przewodniczącemu wydziału powiatowego.

Do straży gminnej (miejskiej) byłiby przyjmowani przede wszystkim byli wojskowi, oraz funkcjonariusze Policji Państwowej, zwolnieni ze służby z powodu stanu zdrowia, którzy nie są wprawdzie zdolni do pełnej służby policyjnej, kwalifikują się jednakże do służby pomocniczej. W ten sposób uzyskaliby się materiał ludzki już do służby swej częściowo przygotowany, o wy-

robionej dyscyplinie, zarazem zaś danoby zatrudnienie tak byłym wojskowym, jak i zredukowanym funkcjonariuszom Policji Państwowej, zmniejszając przez to wydatnie szereg bezrobotnych.

Do obowiązków straży komunalnych należałoby wykonywanie wszystkich tych zadań, które obecnie spełnia Policja Państwowa, a które mają być jej odjęte ostatecznie z dniem 1.IV.1929 r., ponadto zaś — ochrona obiektów państwowych, zwłaszcza obiektów kolejowych, kas państwowych i komunalnych oraz większych kas prywatnych instytucji finansowych i przedsiębiorstw, wreszcie przestrzeganie wogóle spokoju publicznego i porządku w miejscu ich działalności — w granicach, nienależących do obowiązków Policji Państwowej.

Straż gminna (komunalna) miałaby oczywiście charakter organu publicznego - prawnego i jako taka byłaby opozożona w następujące uprawnienia:

1) Prawo do specjalnych odznak, manifestujących jej charakter publiczny i odróżniający członków straży od reszty ludności;

2) Prawo noszenia i używania broni palnej; sprawa ta musiałaby być uregulowana stosownym regulaminem;

3) Prawo do zabezpieczenia strażaków na starość względnie z powodu utraty zdolności do pełnienia obowiązków oraz prawo do zabezpieczenia bytu rodzin na wypadek ich śmierci; prawo to mogłoby być zrealizowane w zasadzie w formie istniejących już ubezpieczeń społecznych;

4) Prawo do ochrony prawnej takiej, jaką mają funkcjonariusze Policji Państwowej.

Koszty utrzymania straży komunalnej (straży gminnych i komendy powiatowej) ponosiłyby w części odnośne związki komunalne, w części zaś władze państwowe oraz instytucje i przedsiębiorstwa prywatne, któreby z ich usług korzystały.

Projekt powyższy, jak wspomniano, zrodził się na tle stosunków i warunków, panujących w Małopolsce, gdzie zresztą wspomnienie specjalnej policji miejskiej jest jeszcze bardzo świeże; w Małopolsce są miasta, w których instytucja policji miejskiej przeżyła jeszcze długie lata od daty wydania ustawy o Policji Państwowej z r. 1919. Projekt ten zresztą jest ujęty jeszcze bardzo szkieletowo i jest raczej rzuceniem pewnej konkretnej myśli, która nie została jeszcze nawet przetrwoniona przez powołane do tego czynniki.

Niemniej jednak — zdaniem mojem — myśl ta zasługuje na rozważenie i w innych b. dzielnicach Polski. W dziale bezpieczeństwa publicznego ponoszą związki komunalne dość znaczne wydatki; w budżetach związków komunalnych — zwłaszcza powiatowych — spotyka się jeszcze i dzisiaj nieraz wydatki „na walkę z bandytyzmem", wiele gmin nie pobiera komornego za lokale, dostarczone posterunkom Policji Państwowej, niektóre gminy łożą ze swych funduszów na telefony i inne urządzenia dla Policji Państwowej. Gdyby te wszystkie sumy i koszty przeznaczone zostały na zorganizowanie straży komunalnych, to już pewna część dotyczących wydatków zostałaby pokryta. Poza tem istnienie takich straży leży niewątpliwie w interesie samych związków komunalnych i dałoby im poważne, realne korzyści;

ewentualne zatem wydatki, wyższe, niż dotychczas, opłaciłyby się.

Zrealizowanie projektu zależałoby poza tem, naturalnie, w dużym stopniu od tego, jaki udział w kosztach utrzymania straży wzięłyby na siebie: Państwo, oraz zainteresowane instytucje i przedsiębiorstwa prywatne. Jeśli chodzi o Państwo — nasuwa się tu myśl, że utworzenie straży komunalnej byłoby dla wielu powiatów (szczególnie w województwach wschodnich i południo-

wych) dobrą sposobnością do zlikwidowania zaległych należności Skarbu Państwa z r. 1924 z tytułu udziału samorządu w pokryciu kosztów utrzymania Policji Państwowej.

Powtarzam — myśl zasługuje na rozważenie i byłoby pożądanem, aby zrzeczenia oraz działacze samorządowi wypowiedzieli się na ten temat.

A. Hen.

Najstarsza i największa Krajowa fabryka budowy piekarń mechanicznych

Zjednoczone Fabryki Pieców i Maszyn Piekarskich

„SILESIA“

Sp. z ogr. odp.

Katowice, ul. Jul. Ligonia 21, telef. 277, 477, 1791.

Kompletne urządzenia nowoczesnych piekarń mechanicznych. Budowa pieców automatycznych o ruchu ciągłym dla wypieku chleba, bułek, keksów i t. p. Budowa pieców piekarskich parowych, zwyczajnych i kanałowych. Fabryka maszyn piekarskich i cukierniczych.

ODDZIAŁY: Warszawa, ul. Królewska 29, tel. 271-78, Poznań, Plac Sapieżyński 4, Lwów, ul. 3-go Maja 2, Gdańsk, Otto Polster, Heilige Geiststr. 57.

Projekty, porady, katalogi i kosztorysy bezpłatnie.

Na terenie Rzeczypospolitej Polskiej przeszło 300 pieców parowych pobudowanych przez naszą firmę funkcjonuje od szeregu lat.

Z GMIN

RADA GMINNA GM. KLESZCZELE POW. BIELSK PODL., na posiedzeniu uroczystym w dniu 11 listopada r. b. z powodu obchodu uroczystości 10-lecia Niepoległości Państwa Polskiego uchwaliła posadzić na drogach gminnych gminy Kleszczele drzewka owocowe, oraz wysłać depeze hołdownicze do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, Ignacego Mościckiego i do Pana Marszałka Twórcy Państwa Polskiego, Józefa Piłsudskiego.

WYBORY DO RADY MIEJSKIEJ W BĘDZINIE. Przy wyborach do rady miejskiej w Będzinie, które odbyły się dnia 9.XII r. b., na 25095 uprawnionych do głosowania głosowało 16.157 czyli około 65 procent. Wyniki wyborów według prowizorycznych oliczeń przedstawiają się jak następuje:

Lista nr. 1 BB 2195 głosów, 6 mandatów, Lista nr. 2 PPS 2053 głosy, 5 mandatów, Lista nr. 4 299 głosów, Lista nr. 5 — żydowski robotniczy komitet wyborczy 769 głosów, 2 mandaty, Lista nr. 6 — Poalej Sjon 566 głosów 1 mandat, Lista nr. 7 — Bezpartyjne zjednoczenie gospodarcze 419 głosów, 1 mandat, Lista nr. 10 — Polski blok wyborczy 1425, 4 mandaty, Lista nr. 11 — Komuniści 1894 głosy, unieważnione, Lista nr. 12 — Związek rzemieślników żydowskich 2136, 5 mandatów, Lista nr. 13 — 313 głosów, Lista nr. 15 — 150 głosów, Lista nr. 16 — Hitachdut 644 gł., 1 mandat, Lista nr. 17 — Zjednoczenie kupców żydowskich 1801, 5 mandatów, Lista nr. 18 — 292 gł. Lista nr. 19 — żydowski robotniczy komitet religijny 610 głosów, 1 mandat, Lista nr. 21 — 43 głosy, Lista nr. 22 — żydowski blok narodowy 494, 1 mandat.

Ogółem listy żydowskie otrzymały 16 mandatów, listy polskie 15. Jeden mandat nie został jeszcze przydzielony.

POŻYCZKA ODSZKODOWAWCZA DLA KALISZA. Jak się dowiadujemy, prezydent m. Kalisza uzyskał w Warszawie przyrzeczenie wyasygnowania po miliona złotych dla mieszkańców poszkodowanych wskutek działań wojennych. Jak wiadomo, na terenie Polski Kalisz był miastem, które najwięcej ucierpiało podczas wojny światowej. Suma otrzymana rozdzielona będzie pomiędzy najbardziej potrzebujących. Powyższa kwota będzie pożyczką, udzieloną mieszkańcom na warunkach długoterminowych spłat. Pożyczki udzielać będzie komunalna kasa oszczędności, która istnieje w magistracie tamtejszym. Niezależnie od powyższego rejent m. Kalisza p. Bzowski, prezes rady nadzorczej komitetu poszkodowanych przez wojnę mieszkańców, złożył memorjał posłom i senatorom oraz do kancelarii Prezydenta Rzeczypospolitej, w której przewiduje wypuszczenie 6 proc. listów likwidacyjnych na ogólną sumę 200 milionów złotych. Suma ta spłacaną ma być w okresie lat 30. Nadto memorjał zawiera szereg punktów dodatkowych. Jak utrzymują, akcja ta ma posiadać widoki powodzenia.

REZERWY ZBOŻOWE MIASTA KRAKOWA. Dzięki kredytom Banku Rolnego, dochodzącym do miliona zł., osiągnęły rezerwy zbożowe gminy Krakowa ilość 200 wagonów zboża. Rezerwami temi obdzie-

lone są piekarnie, utrzymujące tym sposobem ceny chleba na niezmiennym poziomie. Prócz tego, służą one na zaspokojenie potrzeb wielu miejscowości w całej Małopolsce Zachodniej, włącznie z Zakopanem i Krynicą.

Z MAG. M. STOLINA. Rada Miejska m. Stolina uchwała jednogłośnie: wyrazić Połskiemu Bankowi Komunalnemu Sp. Akc. w Warszawie podziękowanie za udzieloną magistratowi m. Stolina pożyczkę na budowę elektrowni miejskiej w mieście Stolinie w miesiącu listopadzie 1928 roku. W tym czasie żaden bank nie udzielał kredytu, jedynie Bank Komunalny w Warszawie zrozumiał potrzeby miasta i przyszedł mu z pomocą finansową, przez co przyczynił się w wielkiej mierze do rozwoju i podniesienia tegoż.

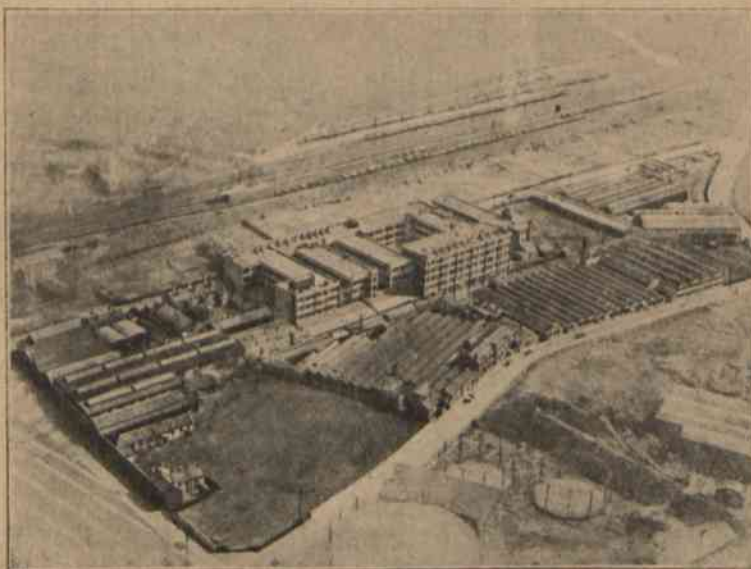
Z M. BIELSKA PODL. Lokalny Komitet Obchodu 10-lecia Wskrzeszenia Niepodległości Rzeczypospolitej Polskiej w Bielsku Podlaskim, pod przewodnictwem burmistrza miasta inż. Wł. Żarniewicza, już w miesiącu październiku przystąpił do energicznej akcji organizowania Święta Narodowego 11-go Listopada.

Komitet wydał odezwę do ogółu mieszkańców, w której, obrazując znaczenie i doniosłość tej chwili dla Narodu, wzywał całą ludność do aktywnego udziału w obchodzie.

To też pochód w dniu 11-go listopada, zawiązany przy kościele parafjalnym, wywierał imponujące wrażenie.

Najpotężniejsze angielskie fabryki samochodowe „MORRIS“

**Samochody
osobowe:
limuzyny,
torpedo,
„Morris Minor“
i t. d.**

**Samochody
ciężarowe,
terenowe
(6 kołowe).
specjalne:
pożarnicze,
więzienne i t. d.**

**Gen. Przedst. „MOTOR TRADERS“ Tow. Handlu Samochodowego, Sp. z ogr. odp.
WARSZAWA, PL. ŻEL. BRAMY 2, TEL. 137-13.**

Udziela informacji i wysyła prospekty : : : : : (żądać prospektów S₃).

Zorganizowana w pochodzie ludność: 1) działwa szkół: publicznej, ludowych, ochrony i państwowego gimnazjum; 2) członkowie organizacji: P. W. i W. F., „Strzelca”, „Sokoła”, Straży Pożarnej, oraz Straż leśna i pluton Pol. Pań., 3) instytucje i stowarzyszenia kulturalno - oświatowe, zawodowe, kupieckie, dobroczynne i inne; 4) przedstawiciele władz miejscowych i duchowieństwa, urzędnicy, nauczycielstwo i inteligencja, ustawiona w szeregi we wzorowym porządku, umiejętnie prowadzona przez mistrza pochodu, p. kpt. Kosińskiego — uroczyste posuwała się odświętnie udekorowanymi ulicami miasta.

Po założeniu kamienia węgielnego pod projekto-

waną budowę domu ludowego im. Józefa Piłsudskiego, podjętą przez Radę Miejską, pochód rozwiązano.

Na uroczystym posiedzeniu Rady Miejskiej, które się odbyło dnia 11-go listopada zaraz po rozwiązaniu pochodu, uchwalono wystosować do Pana Wojewody depeszę treści następującej:

„W imieniu społeczeństwa m. Bielska Podlaskiego, Rada Miejska składa na ręce Pana Wojewody wyrazy radości i hołdu dla Najjaśniejszej Rzeczypospolitej i jej Rządu z okazji 10-lecia Niepodległości Naszej Ukochanej Ojczyzny” oraz postanowiono przemianować jedną z ulic miasta na ulicę „11-go Listopada”.

Uroczystość obchodu zakończono wielką akademią w lokalu miejscowego kino - teatru.

Wiadomości gospodarcze

FUNDUSZ BEZROBOCIA.

W dniu 29-m listopada r. b. odbyło się zebranie Zarządu Funduszu Bezrobocia poświęcone uchwaleniu preliminarza budżetowego na rok 1929.

Preliminarz uchwalony przedstawia się następująco:

Rozchody:

I. Świadczenia bezrobotnym. Akcja ustawowa:	
1) Zasiłki bezrobotnym pracow. fizycznym	zł. 21.900.000
2) Przejazdy bezrobotnych	„ 50.000
3) Wynagrodzenie instytucyj zastępczych	„ 750.000
	zł. 22.700.000
II. Akcja doraźnej pomocy bezrobotnym:	
1) Zapomogi bezrobotnym pracow. fizycznym	zł. 15.394.300
2) Zapomogi bezrobotnym pracow. umysłowym	„ 1.800.000
3) Wynagrodzenie instytucyj zastępczych	„ 769.700
	zł. 17.964.000
III. Koszty administracji:	
1) Organy centrali	zł. 1.112.925
2) Organy miejscowe	„ 4.298.800
	zł. 5.341.725
Razem rozchody zł. 46.005.725	

Dochody:

I. Akcja ustawowa:	
1) Wkładki od zakładów pracy za pracow. fizycznych	zł. 36.000.000
2) 50% dopłaty Skarbu Państwa	„ 18.000.000
	zł. 54.000.000
II. Zwrot za prowadzenie akcji doraźnej:	
1) dla pracow. fizycznych	zł. 15.394.300
2) dla pracow. umysłowych	„ 1.800.000
3) koszty administracji	„ 805.700
	zł. 18.000.000
Dochody razem zł. 72.000.000	

Zestawienie:

Dochody	zł. 72.000.000
Rozchody	„ 46.005.725

Nadwyżka zł. 25.994.275

Powyższy preliminarz obejmuje okres roku kalendarzowego.

KURSY WALUT.

(notowane na giełdzie warszawskiej w dn. 20. XII. 1928).

1 dol. St. Zjedn.	— 8,88 — 8,92 zł.
100 frank. szwajc.	= 172,40 — 171,54 zł.
1 funt szterl.	= 43,40 — 43,18 zł.
100 frank. franc.	= 35 — 34,82 zł.

CENY ZBOŻA.

(Ceny za 100 kg. franco stacja załadowania).

W dn. 20. XII. 1928 r.: Warszawa:

Zyto 35,25 — 35,50 zł.

Pszenica 45,50 — 46 zł.

Jęczmień 35 — 35,5 zł.

Owies nowy 34,5 — 35 zł.

NABIAŁ.

W dn. 27. XI. 1928 r.: Warszawa:

Mleko niezbiernane: Cena za 1 litr mleka w hurcie 0,55 zł.

Masło: za 1 kg. w detalu: wyborowe luksusowe 8,75 zł. mleczarskie deserowe II gat. 7,8 zł.; mleczarskie solone 7 zł. osetkowe 6,9 zł.

Ceny masła w hurcie rozumieją się o 15% mniej cen detalicznych.

Jaja świeże za skrzynkę (24 kopy) 280 — 310 zł.

Jaja świeże za sztukę 0,26 zł.

Poradnik samorządowy

1. Pytanie: Urząd gminy K. zapytuje: czy i na jakiej podstawie prawnej można żądać zwrotu części kosztów poniesionych za dzieci uczęszczające z innych gm'n do szkół gminy K. i jeżeli należą się, to w jaki sposób należy je obliczać.

2) czy Wydział powiatowy miał prawo wstawić do budżetu gminnego sumę do zwrotu kosztów za dzieci uczęszczające do szkół w innej gminie bez zgody danej gminy.

Odpowiedź: 1) Jeżeli szkoła jest przeznaczona

dla ludności dwu lub więcej gmin, to — w myśl art. 5 ustawy z dn. 17.II.1922 r. (Dz. Ust. Nr. 18, poz. 143) — obowiązek założenia i utrzymania szkoły ciąży na gminie, na obszarze której szkoła się znajduje, zaś pozostałe gminy pokrywają odpowiednią część kosztów budowy i utrzymania tej szkoły. Zasady rozdziału tych kosztów ustala w ogólnych zarysach przytoczony wyżej artykuł ustawy, szczegółowo zaś rozporządzenie wykonawcze z dnia 30.V.1923 r. (Dz. Ust. Nr. 73, poz. 574).

2) Stosownie do wyjaśnień, dotyczących § 58 instrukcji budżetowej, zawartych w okólniku Min. Spr. Wewn. z dn. 21.VII.1926 r. Nr. 70, władza nadzorcza nie jest powołana do stanowienia w sprawach budżetu związku komunalnego. Może ona do budżetu zw. kom. wstawiać z urzędu tylko wydatki na spełnienie tych zadań, które jako obowiązki zw. kom. wymienione są konkretnie w odnośnych ustawach. Ponieważ, jak to w p. 1 wyjaśniono, gminy, posyłające dzieci do szkoły na terenie innej gminy, są ustawowo obowiązane do ponoszenia części kosztów budowy wzgl. utrzymania tejże szkoły, przeto wydział pow. ma prawo z urzędu wstawić do ich budżetów wydatki na ten cel.

2. *Pytanie:* Wójt gminy Parafjanowskiej zapytuje, na czyją korzyść pobierane być mają opłaty za wykonywanie wyroków w sprawach cywilnych; jest zdania, że opłaty te przypadają winny wójtowi, który i tak odnośnie czynności wykonywa — wobec nawału pracy — poza godzinami urzędowymi.

Odpowiedź: Wójt gminy obowiązany był do wykonywania (bezpłatnie) wyroków sądowych na podstawie ustaw rosyjskich. Art. 59 rozp. Prez. Rzpl. z dn. 22.III.1928 r. (Dz. Ust. Nr. 36, poz. 342) obowiązek ten wkłada na „organa gminne”, a więc na gminę, która przy pomocy swych organów dotyczące czynności wykonywa. Ustęp ostatni wymienionego artykułu zobowiązuje Ministrów: Sprawiedliwości i Spraw Wewn. do wydania przepisów w przedmiocie wynagrodzenia za te czynności; odpowiednie rozporządzenie ma się wkrótce ukazać. Jak się dowiadujemy, wynagrodzenie wynosić ma w zasadzie 5% ściąganych z wyroku sum, niemniej jednak niż 5 zł. i przypadają będzie gminie, której już rzeczą będzie oczywiście stworzyć odpowiedni aparat wykonawczy i wynagrodzić pracowników, którym odnośnie czynności zostaną poruczone.

3. *Pytanie:* P. Jan Prokopczuk z Brześcia n/B. zapytuje:

1) czy pomocnikowi pisarza gminnego przysługuje prawo do korzystania z urlopu, w razie zaś nie korzystania z tego, czy ma prawo pom. pisarza do roszczenia pretensji o wypłacenie wynagrodzenia, i w jakiej wysokości i jakie są ku temu prawne podstawy.

2) Czy pracownik gminny etatowy, zwolniony po uprzednim wypowiedzeniu przez Zarząd gminy posady na 3 mies. naprzód, ma prawo upominać się o 3 miesięczne wynagrodzenie jako odszkodowanie związ. ze zwolnieniem.

3) Czy pracownikowi gminnemu przysługuje prawo do roszczenia pretensji p-ko Zarządowi gm. o wypła-

cenie różnicy poborów, nie otrzymanych stosownie do dekretu nominacyjnego, otrzymanego już po ubiegu kilku lat pracy na stanowisku temże, na które w/g dekretu został przyjęty.

4) Czy starostwu czyli wydziałowi powiatowemu przysługuje prawo do zlecenia zarządowi gm. o wypowiedzenie posad pracownikom gminy, i od kogo właściwie pisarz wzgl. pomocnik pisarza jest zależny, czy od władzy powiatowej czy też zarządów gminnych.

Odpowiedź: 1) Wobec braku ustawy, któraby normowała prawa i obowiązki pracowników samorządowych w b. zaborze rosyjskim, stosuje się w sprawie urlopów analogicznie przepisy, dotyczące funkcjonariuszów państwowych. W myśl tych przepisów należy się po roku służby coroczny urlop wypoczynkowy, wynoszący do lat 10 cztery tygodnie, od 10 — 20 lat — 5 tygodni, ponad 20 lat służby — 6 tygodni (art. 36 ustawy z dn. 17.II.1922 r., Dz. U. R. P. Nr. 21, poz. 164). Jeżeli urzędnik ze względów służbowych nie mógł wykorzystać urlopu w ciągu roku, należy mu go w miarę możliwości uwzględnić przy wymiarze urlopu dla wypoczynku w roku następnym (art. 37 tejże ustawy). Niewykorzystanie urlopu nie daje jednak podstawy do żądania odszkodowania.

Poza tem pewną podstawę do żądania urlopu wypoczynkowego daje pracownikom komunalnym ustawa z dn. 16.V.1922 r. (Dz. U. R. P. Nr. 40, poz. 334), której tytuł brzmi wprawdzie: „ustawa o urlopach dla pracowników, zatrudnionych w przemyśle i handlu”, ale jej brzmienie stosuje się również dobrze do pracowników komunalnych (ob. również rozporz. wykon. Min. Pracy i Op. Sp. z dn. 11.VI.1923 r. Dz. U. R. P. Nr. 62, poz. 464, którego § 15 mówi o pracownikach umysłowych, zatrudnionych w handlu, przemyśle i *biurowości*).

2) Przy 3 miesięcznym wypowiedzeniu posady nie należy się odprawa; pracodawca musi w tym czasie jedynie ułatwić pracownikowi znalezienie nowej posady (ob. rozp. Prez. Rzpl. z dnia 16.III.1928 r., Dz. U. R. P. Nr. 35, poz. 323).

3) Wypłacenia różnicy poborów, powstałej przez wypłacanie poborów niższych od należnych w myśl dekretu nominacyjnego, można żądać — na podstawie ustawy cywilnej — aż do czasu przedawnienia pretensji, t. j. do lat 10 od chwili zaistnienia pretensji.

4) W myśl art. 55 i 56 rozp. Kom. Gen. Z. W. z dn. 26.IX.1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215) mianowanie i zwalnianie pracowników gminnych należy do zarządu gminy. Wydział powiatowy, z tytułu wykonywania prawa nadzoru nad gminami, nie ma prawa wpływać bezpośrednio na dobór pracowników gminnych; gdy dobór ten uważa za niedopowiedni, może raczej pociągać do odpowiedzialności zarząd gminy z powodu złego funkcjonowania aparatu administracyjnego gminy.

Nie odnosi się to jednakże do stanowiska pisarza gminnego, którego — w myśl art. 57 przytoczonego wyżej rozporządzenia — mianuje i zwalnia starosta.

4. *Pytanie:* urząd gminy Rafałówka, powiatu Sarnieńskiego zapytuje:
czy i na jakiej podstawie urzędy gminne mają obo-

wiązek doręczać osobom zainteresowanym pisma Nadleśnictw, wzywające do polubownego załatwienia sporów, wynikłych na tle wykroczeń leśnych.

Odpowiedź: urzędy gminne nie są do tego zobowiązane (p. „Samorząd” Nr. 36 z r. 1928). Na takim stanowisku stanęło Min. Rolnictwa w piśmie z dnia 31-go lipca 1928 r. Nr. 3826 L. A., wysłanym do Min. Spraw Wewnętrznych i Dyrekcji Lasów Państwowych, a mianowicie, wyjaśnia ono, że w postępowaniu administracyjnym, t. j. opartem na prawie publicznym doręczanie wezwań przez gminy ma mieć charakter wyjątku od zasady, przewidzianej w art. 23 rozp. Prezyd. Rzpltej z dnia 23 marca 1928 r. (Dz. U. Nr. 36, p. 341). W postępowaniu gospodarczym, opartem na prawie cywilnym, o to także w danym wypadku chodzi, nadleśnictwa nie mają podstawy prawnej do żądania od gmin bezpłatnego dostarczania takich pism. Wysokość ewent. opłaty za tę czynność, która jest dobrowolną, zależy od wzajemnej ugody.

5. **Pytanie:** magistrat m. Żelechowa zapytuje:

1) czy członek Rady Miejskiej może być zatrudniony płatnie w charakterze rzemieślnika wzgl. majstra fachowego w miejskiej wytwórni obuwia;

2) w jakim rozmiarze należy wypłacić dyety o ile wyjazd nastąpił jednego dnia o godz. 0.30, powrót zaś następnego dnia o godz. 5-ej rano.

Odpowiedź: 1) W danym wypadku należy zastosować art. 19 dekretu z dnia 4.II.1919 r. (Dz. Pr. Nr. 13, poz. 140); radny albo musi zrzec się swej posady, albo traci mandat i na jego miejsce wchodzi zastępca z danej listy;

2) na podstawie pkt. a § 5 rozporz. Rady Ministrów z dnia 17.IX.1927 r. (Dz. U. Nr. 92, p. 826), mającego zastosowanie do pracowników komunalnych w myśl § 17 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 30.XII.1924 r. (Dz. U. Nr. 118, p. 1073), należy się jedna cała djeta.

6. **Pytanie:** jeden z inspektorów samorządu gminnego w wojew. Łódzkim, zapytuje:

1) czy art. 227 ustawy gminnej z 1864 roku został zniesiony, i kiedy, na podstawie którego sołtys ma prawo karania mieszkańców swej wsi za niewykonanie zarządzeń prawnych aresztem do dwóch dni lub grzywną do wysokości 1 rubla ewentualnie 2 zł. 66 gr.;

2) czy art. 252 ustawy z 1864 roku został zniesiony, na podstawie którego sołtys jest zwolniony oświadczeniem od odbywania wszelkich powinności w naturze;

3) czy art. 267 ustawy z 1864 roku jest zniesiony i kiedy, na podstawie którego w gromadach wiejskich mają prawo głosu tylko ci obywatele, którzy mieszkają we własnych domostwach;

4) czy art. 257 ustawy z roku 1864 został skasowany, na podstawie którego starosta ma prawo karania wójtów, sołtysów i pisarzy gminnych za przewinienia służbowe aresztem do 7 dni, lub karą pieniężną do 5 rubli.

Odpowiedź: 1) postanowienia te zostały uchylone na mocy ust. 2 art. 61 w związku z art. 1 — 3 rozporządzenia Prezydenta Rzpltej z dnia 22 marca 1928 r.

(Dz. U. Nr. 38, poz. 365). W pewnej formie mogą być przywrócone na mocy art. 45 i 50 tegoż rozporządzenia.

2) art. 252 ustawy gminnej z r. 1864 w dalszym ciągu obowiązuje, jako nieuchylony żadnym późniejszym przepisem prawnym;

3) postanowienia odnośnie składu zebrania gminnego zostały zniesione w myśl art. 12 dekretu Nacz. P. z dnia 27.XI.1918 r. (Dz. P. Nr. 18, p. 48), natomiast odnośnie składu zebrania gromady w dalszym ciągu obowiązuje wymóg posiadania domostwa, a więc choć skrawka gruntu na prawie włościąnskiem (tabele likwidacyjne);

4) moc obowiązująca art. 257 ustawy z r. 1864 nie została uchylona art. 46 dekretu z dn. 4.II.1919 r. (Dz. P. Nr. 13, p. 141) i art. ten w dalszym ciągu obowiązuje w pełni. 5 rubli równa się 10 zł. Jedynie co do kary aresztu Min. Spraw Wewn. wydało polecenie, aby starostowie nie stosowali jej zupełnie (pismo z dnia 4.II.1927 r. Nr. SS. 3014/27).

7. **Pytanie:** jeden z pomocników gminnych w pow. Węgrowskim zapytuje:

jakie są godziny urzędowe dla gmin wiejskich i czy sekretarz gminy może zmusić, względnie nakazać pomocnikowi swemu codziennie urzędować do godziny 8 wieczór?

Odpowiedź: Godziny urzędowe dla gmin nie są określone żadnym ogólnym przepisem prawnym, w każdym razie urzędnicy gminni obowiązani są pracować normalnie 7 godzin dziennie. W specjalnych wypadkach naturalnie praca ta może być przedłużona, o ile jest to jednak regułą, to należy zainteresować tem władzę nadzorczą, bo albo jest wadliwy system pracy, albo zbyt szczupły personel.

8. **Pytanie:** urząd gminy Mircze zapytuje:

Mieszkaniec tutejszej gminy został ukarany przez Sąd Apelacyjny w Lublinie z art. 581 k. k. na 3 miesiące więzienia, którą to karę na mocy amnestji darowano, lecz wobec tego, że Pan Prezydent R. P. reskryptem z dnia 8.VI zezwolił na wykreślenie z ksiąg ludności tej kary, czy dany gminnik może piastować urząd i czy liczy się jako był karany.

Odpowiedź: z brzmienia art. 197 ustawy gminnej z r. 1864 wynika, że chodzi tu jedynie o wypadki, gdy sąd oprócz kary głównej orzekł również i karę dodatkową. Ust. 1 art. 581 w związku z art. 28 i 30 k. k. nie pociąga za sobą utratę praw obywatelskich, chyba, że chodzi o osoby wymienione w art. 27 k. k. Poza to, gdyby dany osobnik był skazany za przestępstwo powodujące utratę praw obywatelskich i kara mu była darowana na podstawie amnestji, to dotyczy to również i kar dodatkowych, a to na podstawie art. 11 i 12 ustawy z dnia 22 czerwca 1928 r. (Dz. U. Nr. 70, p. 641).

9. **Pytanie:** jeden z radnych gminy w pow. Grodzieskim zapytuje:

1) czy radny mianowany przez starostę wójtom traci mandat radnego;

2) czy wójt może być członkiem sejmiku powiatowego.

Odpowiedź: 1) w obowiązującym ustawodawstwie

brak w tym względzie wyraźnych przepisów prawnych; z treści art. 42 w związku z art. 18 rozporządzenia Kom. Gen. Ziem Wschodnich z dnia 26.IX.1919 r. (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 21 p. 215) nie wynika, aby wójt z nominacji tracił mandat radnego; należałoby raczej stanąć na stanowisku, że mandat jego jako radnego ulega zawieszeniu na czas sprawowania przez niego funkcji wójta;

2) wójt może być członkiem sejmiku, wynika to z brzmienia art. 4 dekretu z dnia 5.XII.1918 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 19, p. 51) w związku z art. 16 rozporządzenia Kom. G. Z. W. z dnia 26.IX.1919 r. (Dz. U. Z. C. W. Nr. 21, p. 215).

10. *Pytanie:* urząd gminy Rudzienko powiatu Mińsko - Mazow. zapytuje:

1) jak należy postąpić, ażeby właściciela gruntu graniczącego z placem gminnym zmusić do odsprzedażania w cenie umiarkowanej przyległego kawałka ziemi o przestrzeni 6,000 mtr.² na rzecz tut. gminy, ponieważ na wspomnianym placu gminnym projektuje się budowę 7-mio klasowej szkoły. Pewne kroki zostały już poczynione, lecz plac gminny, o którym mowa, wynosi zaledwie 6,000 mtr.² i ze względu tego Kuratorjum Szkolne odmówiło zatwierdzenia planu budowy do czasu dokupienia przez gminę placu tak, by całość wynosiła 12,000 mtr.² powierzchni.

2) Jakie należy poczynić kroki, by właściciel ziemi ukazowej mógł formalnie odsprzedać pewną część tegoż gruntu na wieczyste posiadanie nabywcy.

Odpowiedź: jest to możliwe jedynie w drodze wyłączenia, a to na podstawie dekretu Nacz. Państwa z dnia 7 lutego 1919 r. (Dz. Pr. P. P. Nr. 14, poz. 162);

2) pragnąc sprzedać ziemię ukazową, należy złożyć odpowiednie podanie do Komisarza Ziemskiego, a to w myśl art. 87, 89, 93 i 94 Księgi IX, załącznika szczególnego do tomu IX Zводу praw rosyjskich (wydanie z r. 1913) dotyczącej organizacji ziemskiej włości. Po uzyskaniu zezwolenia na sprzedaż wzgl. nabycie na-

leży okazać je rejentowi sporządzającemu akt. Ujawnienie zaszłej zmiany w tabeli likwidacyjnej winno być dokonane w myśl art. 3 i 4 rozporz. Prez. Rzplitej z dnia 14.III.1928 r. (Dz. U. Nr. 31, p. 299).

11. *Pytanie:* Urząd gminy Dobryszycy, pow. Radomskowskiego zapytuje:

czy można zamienić powinność podwodową, z której wójt korzysta do wyjazdów służbowych na gminę, do powiatu i t. p., na składkę w zbożu i za ten fundusz wynająć stójkę konną, na co ludność chętnie się zgadza, i na jaki przepis prawny należy się powołać, aby wydział powiatowy uchwałę taką zatwierdził.

Odpowiedź: Wyraźnej podstawy prawnej do zmiany powinności podwodowej na opłatę w b. Królestwie Kongresowym niema. Zebranie gminne mogłoby jednakże taką zamianę przeprowadzić na podstawie art. 208, p. 5, ustawy gminnej z r. 1864, wedle którego do atrybucji zebrań gminnych należy „stanowienie i rozkład składek gminnych i ciężarów, odnoszących się do całej gminy”. Oczywiście nie można zamiast podwód wprowadzać archaicznej składki w zbożu, co jednak nie przeszkadza, iż od poszczególnych płatników, chcących opłatę uiścić w zbożu, można to zboże przyjąć wedle jego ceny rynkowej.

12. *Pytanie:* Urząd gm. Kąty zapytuje: na jakiej prawnej podstawie można opodatkować położone na terenie gminy grunty i lasy państwowe następującymi podatkami:

1) 50% dodatkiem do 40% dod. do pod. gruntowego,

2) Opłatą na utrzymanie stójki konnej.

3) Równoważnikiem szarwarkowym.

Odpowiedź: 1) W myśl ustępu 2 art. 2 ustawy z dnia 11.VIII 1923 r. o tymcz. ureg. fin. kom. grunty (nb. i lasy) państwowe mogą być obciążone samoistnymi podatkami komunalnymi w wysokości kwot, które podobne grunty w sąsiedztwie są obciążone dodatkami

Dom Handlowy J. Segalowicz
Jeneralna
Reprezentacja Zakładów **CARL ZEISS JENA**
Warszawa, ul. Szpitalna 3, tel. 57-54.

posiada stale na składzie

INSTRUMENTY MIERNICZE, MIKROSKOPY, REFLEKTORY SAMOCHODOWE

Opisy, kosztorysy i demonstracje na każde żądanie.

do podatków państwowych. Ten właśnie przepis służy za podstawę podwyższenia o 50% (bez progresji) samoistnego podatku gminnego od gruntów państwowych, o ile dodatki gminne do podatku państwowego od gruntów prywatnych zostały podwyższone o 50%.

2) Podstawę do żądania opłaty na utrzymanie stójki konnej daje p. 5 art. 22 rozp. kom. Gen. Z. W. z dnia 26.IX.1919 r. o samorządzie gminnym (Dz. Urz. Z. C. Z. W. Nr. 21, poz. 215). Szczegółowe wyjaśnienia

w tej sprawie zawiera książka p. t. „Skarbowość Samorządu Teryt. w Polsce” na str. 245 i in.

3) Podstawę do żądania opłaty zamiast szarwarku daje art. 31 ustawy drogowej z dn. 10.XII.1920 r. (Dz. U. z r. 1921, Nr. 6, poz. 32). Szczegółowe wyjaśnienia w tej mierze oraz wogóle w sprawie szarwarku daje świeżo wydana broszura M. Porowskiego p. t. „Problem ulepszenia dróg gruntowych”.

H. i P.

Wydawnictwa nadesłane

1. Sprawozdanie o stanie zdrowotnym Rzeczypospolitej Polskiej oraz o działalności władz i instytucji zdrowia publicznego w 1926 r. — Wydawnictwo Departamentu Służby Zdrowia Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. — Warszawa 1928, str. 142. W sprawozdaniu tem uwzględniono nie tylko działalność zdrowotną Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, lecz także i innych Ministerstw. Poza danymi o zwalczaniu chorób zakaźnych i o lecznictwie spotykamy w tem sprawozdaniu dane o opiece nad matką i dzieckiem, o stanie zdrowia dźiatwy i młodzieży szkolnej, o kasach chorych, o turystyce, higienie więzień i o stanie zdrowia armji. Dołączonych 10 tablic statystycznych przedstawia obfity materiał oraz ciekawe wyniki działalności władz i innych instytucji w dziedzinie zdrowia publicznego w r. 1926.

2. Bagiński Bronisław — Starosta Łucki. — Rozwój kas komunalnych i spółdzielczych w związku z akcją kredytową Państwowego Banku Rolnego na Wołyniu. Łuck 1928, Str. 84. Autor przedstawia działalność gminnych kas pożyczkowo - oszczędnościowych na Wołyniu, powiatowych kas oszczędności oraz ruch

krótkoterminowego kredytu, udzielanego tym instytucjom przez Państwowy Bank Rolny. Cały szereg wykresów, ilustrujących działalność kas gminnych i powiatowych, oraz zestawienia cyfrowe ułatwiają niezmiernie zapoznanie się ze stanem tych instytucji na Wołyniu.

3. W „Bibliotece Związku Młodzieży Wiejskiej Rzeczypospolitej Polskiej” (Warszawa, Wspólna 23, m. 12) ukazały się dwie nowe broszury, a mianowicie: „Co to jest oświata pozaszkolna” napisana przez K. Maja, cena gr. 40. Druga broszura, to „Konkurs uprawy żyta” — podręcznik instrukcyjny dla młodzieży wiejskiej, stającej do konkursów, opracowany przez K. Turkowskiego, Dyrektora Szkoły Rolniczej w Dobryszycach — cena gr. 50.

4. Listopadowy zeszyt „Wiedzy i Życia” po artykule wstępnym naczelnego redaktora, posła J. Jędrzejewicza o „Dziesięcioleciu Niepodległości”, zawiera szkic Dr. Hertza o „Atlantydzie”; za treść mu służą: mit o minionem szczęściu, legenda o zaginionym lądzie Atlantyd.

Książeczki Pochodzenia Zwierząt

w cenie zł. 1.20

dostarcza niezwłocznie

Drukarnia

ZRZESZENIA SAMORZĄDÓW POWIATOWYCH

Warszawa,

ul. Dobra 28.

Tel. 301-93.

Dalej W. Husarski poświęca artykuł pamięci prof. St. Noakowskiego, ilustrując charakterystykę zgasłego artysty pięknymi fotografiami jego dzieł.

Pouczająco a żywo opisany byt rodziny rzymskiej, tradycje i zwyczaje ówczesnego małżeństwa, stanowisko kobiety rzymskiej w rodzinie i państwie obrazuje artykuł Dr. St. Lenkowskiego.

P. Alman w szkicu p. t. „Moloch wielkiego miasta” udostępni czytelnikowi zrozumienie schematyczności współczesnego życia.

Bardzo obszerna, nader interesująca ilustrowana kronika p. t. „Rzeczy Ciekawe” oraz dział bibliograficzny zamykają ostatni zeszyt „Wiedzy i Życia”.

Tydzień Radjowy nr. 51.

Najnowszy numer „Tygodnia Radjowego”, najtańszego w Polsce tygodnika programowego, zawiera następujące artykuły: W radio potrzeba literatów. — W cieniu anteny wileńskiej. — Audycje muzyczne „R. P.”. — Audycje mówione „R. P.”. — Czterolampowa Selektodyna. — Bardzo dobry eliminator. — Radio przez kontakt ścienny bez przebudowy odbiornika. — Zebranie organizacyjne Polskiego Klubu Radjonadawców. — Kronika radjowa. — Komunikaty i dział rozrywek umysłowych. Numer zdobią liczne, zajmujące ilustracje. Cena pojedynczego numeru 70 gr. Abonament miesięczny tylko 2 zł. Adres redakcji i administracji: Plac Wolności 11. Czytajcie, abonujcie i rozpowszechniajcie „Tydzień Radjowy”.

DO BIBLIOTEK SAMORZĄDOWYCH.

Dobra książka to najlepsza strawa duchowa. Dobra książka powinna kształcić a zarazem zaciekawiać, podnosić i umacniać na duchu, lecz nie nudzić.

Taką książką jest każda z cyklu „Biblioteki Iskier”, obejmującego najlepsze dzieła powieściowe, podróżnicze i popularno-naukowe.

Opuścili prasę następujące nowe tomy „Biblioteki Iskier”:

Nr. 18. **Siemiradzki** — **O czym mówią kamienie:**

Popularno - naukowy wykład o najdawniejszych dziejach ziemi, jej roślinach i zwierzętach.

Nr. 19. **Ossendowski** — **Pod Polską banderą:** — Powieść historyczna z czasów Zygmunta Wazy, obrazowo i żywo ilustrująca dzieje polskiej floty na Bałtyku.

Nr. 20. **Burdecki**. — **Podróże międzyplanetarne:** — książka ta zaznajamia czytelnika w sposób popularny z nierozwiązanymi i nurtującymi ludzką zagadnieniami podróży między ciałami niebieskimi wszechświata.

Nr. 21. **Verne**. — **Wyprawa w głąb Afryki:** — Powieść fantastyczna, oprowadzająca czytelnika po egzotycznym krajobrazie środkowej Afryki.

Nr. 22. **J. M. Dąbrowa**. — **Telewizor Ortksza:** — Powieść fantastyczna (z niedalekiej przyszłości) napisana z amerykańskim zacięciem. W wirze interesującej akcji zaznajamia czytelnika z epokowymi wynalazkami najbliższej przyszłości.

Nr. 23. **Ossendowski**. — **Wańko z Lisowa:** — Powieść historyczna z XIII wieku, ujmująca w ciekawej akcji obraz stosunków społecznych i politycznych w Polsce dzielnicowej.

Nr. 24. **Verne**. — **Tajemniczy gród w pustyni:** — Powieść fantastyczna, roztaczająca przed czytelnikiem niezwykłą historię powstania i upadku tajemniczego miasta, jakgdyby drugiej Atlantydy w bezmiarach Sahary.

Nr. 25. **Burdecki**. — **Budowa i powstanie wszechświata:** — Książka ta w sposób nader przystępny poucza czytelnika o powstawaniu i życiu ciał niebieskich.

Wszystkie powyższe książki są bogato ilustrowane przez najlepszych grafików.

Również gorąco możemy polecić wydawnictwa „Biblioteki Iskier” uczącej się młodzieży, jak i dorosłym czytelnikom.

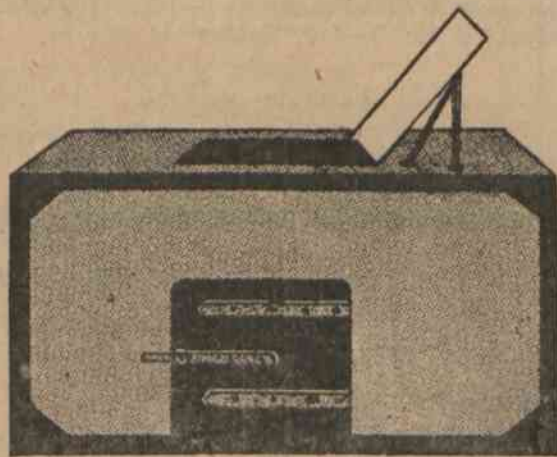
Nakład Książnica — Atlas, Warszawa, Nowy Świat 59. Lwów, Czarnieckiego 12.

Biurowo Techniczno-Handlowe Bolesław Zakrzewski

Warszawa, ul. Kredytowa 9. Tel.: 94-24 i 298-08

W myśl okólnika Pana Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 25 września r. b. Nr. 173 w sprawie podniesienia zdrowotności i wyglądu kraju, polecam, jako wyłączny sprzedawca na całą Rzeczpospolitą Polską:

Higieniczne Śmietniki Żelbetowe „SANITAS”
patent Nr. 1088, wyrobu Zakładów K. Grzybowski w Poznaniu.

Prospekty wysyłam na żądanie.

Jednocześnie pozwalam sobie przedstawić opinię o wyżej wspomnianym śmietniku „SANITAS”, wydaną przez WPana Inż. Zygmunta Rudolfa, Magistra Nauk Inżynierji Sanitarnej i Miejskiej:

Warszawa, dnia 24.XI 1928 r.

Wielmożny Pan Bolesław Zakrzewski
Biurowo Techniczno-Handlowe

ul. Kredytowa 9 — w Warszawie.

W odpowiedzi na prośbę Szanownego Pana z dnia 23 b. m. abym wyraził opinię o celowości zastosowania wyrabianych przez firmę K. Grzybowski w Poznaniu, którą Pan reprezentuje, śmietników żelbetowych p. nazwą „SANITAS”, śpieszę donieść, że śmietniki te widziałem w zastosowaniu w kilku miejscach w województwie Poznańskim i zauważyłem, że są one praktyczne w użyciu.

Jako śmietnik posiada „SANITAS” wiele zalet: jest wygodny w użyciu, trwały, niepalny, dobrze zabezpieczony przed szczurami, daje się bez trudności transportować, jest odporny na wszelkie wstrząśnienia przy przewozach i uderzeniach. To też sądzę, że może on znaleźć szerokie zastosowanie w miastach, a szczególnie w miasteczkach, na poszczególnych podwórzach, zastępuje dotychczas stosowane niehigieniczne i przykre dla oka śmietniki drewniane.

Ponadto większe budowle użyteczności publicznej, instytucje wojskowe, szczególnie koszary, budynki dyrekcji kolejowych, posterunki policyjne, oddzielne kolonie mieszkalne i t. p. przez zaprowadzenie śmietnika „SANITAS”, które mogą śmiało polecić, będą mogły radykalnie uporządkować swe podwórza.

Z poważaniem
(—) Inż. Z. Rudolf.

Drewniane słupy i maszty przewodnikowe i konieczność ich ochrony przed gniciem

Do budowy sieci elektrycznych i telefonicznych używa się, jak dawniej tak i teraz, przede wszystkim drzewa. Ani żelazo, ani beton nie były w stanie ograniczyć używania drzewa, jako materiału lekkiego i umożliwiającego łatwe umocowanie przewodników. Słupy drewniane wbudowane w stanie surowym posiadają jednak tę dużą wadę, że już po paru latach ulegają zniszczeniu wskutek gnicia, co powoduje konieczność częstej ich wymiany, a co zatem idzie, przerwy w ruchu i znaczne zmniejszenie rentowności sieci. Wbudowywanie w ziemię surowego drzewa jest marnotrawieniem tego drogiego budulca oraz powoduje lekkomyślne zniszczenie drzewostanów.

Nasycanie (impregnowanie) drzewa bakterijobójczymi środkami konserwuje je znakomicie, przedłużając jego trwałość wielokrotnie. Tylko nasycone słupy i maszty drewniane są, mimo ich wyższych kosztów nabycia, ekonomiczne w użyciu. Przez słowo „nasycać” nie należy rozumieć powierzchniowego smarowania lub zanurzania drzewa w różnych konserwujących płynach, lecz wtlaczanie pod wysokim ciśnieniem wysoce skutecznych środków impregnacyjnych. Najlepszym z pośród wszystkich znanych dotąd środków impregnacyjnych jest olej smołowy (kreozotowy) z węgla kamiennego, gdyż nie rozpuszcza się w wodzie i nie daje się wyługować. Proces nasycania olejem smołowym odbywa się w sposób następujący: mechanicznie przygotowane (oczyszczone z kory i łyka), zupełnie wyschnięte słupy wtłacza się na specjalnych wózkach do żelaznych cylindrów impregnacyjnych, które się szczelnie zamyka. Następnie wtlacza się za pomocą silnie działających pomp olej w tkankę drzewną, przyczem np. chłonność bielu sosny jest tak wielka, że dałoby się z łatwością wtłoczyć 300 kg. i więcej oleju na 1 m³ drzewa. Należy jednak uwzględnić, że zabezpieczenia przez impregnację wymagają tylko ścianki komórek a nie komórki same, a zatem przez zastosowanie takiego systemu impregnacyjnego, któryby rozmieszczał olej w samych tylko ściankach komórek, pozostawiając komórki mniej lub więcej próżne,

można osiągnąć ten sam skutek zabezpieczający, nie zużywając tak wielkiej ilości drogiego środka impregnacyjnego. Problem ten rozwiązuje t. zw. oszczędnościowy system Rüpinga, przy zastosowaniu którego ok. 60 kg. oleju na 1 m³ drzewa wystarcza w zupełności do zabezpieczenia bielu sosny przed gniciem. System ten polega na zgęszczeniu o parę atmosfer zawartego w komórkach drzewa powietrza, poczem dopiero wtlacza się olej pod zwiększonym ciśnieniem. Po usunięciu ciśnienia, powietrze zamknięte w komórkach wypycha zbyt dużą ilość oleju z drzewa, rozprzodkując zarazem gruntownie pozostały w drzewie olej.

Ważne bardzo jest, by drzewo przeznaczone do nasycania pochodziło ze ścinki jesiennej lub zimowej, było odpowiednio sucho i przewiewnie przechowywane, by nie dopuścić do zarażenia go grzybami i umożliwić zupełne wyschnięcie zawartych w nim soków, w miejsce których wchodzi później częściowo środek impregnacyjny. Na wiosnę należy drzewo dostawić do nasycalni, gdzie się je fachowo przygotowuje do nasycenia. Samo nasycenie odbywa się później w lecie. Celem zabezpieczenia sobie dostawy słupów impregnowanych w potrzebnych wymiarach, wskazane jest pokrywać zapotrzebowanie swe w nasycalniach już w ciągu jesieni i zimy przed sezonem budowlanym.

Z pośród systemów impregnacyjnych należy wybrać nie najtańszy lecz najlepszy system, to jest impregnację olejem kreozotowym, gdyż zapewnia ona masztom najdłuższą trwałość — przeciętnie 25 lat — jest zatem najbardziej ekonomiczna, a co zatem idzie w rezultacie najtańsza.

Wykonaniem impregnacji oraz dostawą nasycanych olejem kreozotowym słupów i masztów sosnowych, jakoteż innych materiałów drzewnych jak podkłady kolejowe i kostka brukowa zajmują się *Polskie Zakłady Impregnacyjne S. A. w Warszawie, Wiejska L. 16.* Nasycalnie w *Dziedzicach k. Bielska, w Zadwórzku k. Lwowa i w Hołobach k. Kowla.*

Wydawca: „Samorząd”. Spółka Wydawnicza

Redaktor odp. Roman Grochowicki.

MOTYLICĘ u bydła i owiec leczy niezawodnie

D I S T O L

TYSIĄCE PODZIĘKOWAŃ
OD HODOWCÓW!

GENERALNA REPREZENTACJA:

Spółdzielnia Handlowo-Eksportowa Produkcji Zwierzęcej z o. o.
WARSZAWA ul. KOPERNIKA 30.

Pośrednictwo Pracy

Poszukuję posady urzędnika w Wydziale Powiatowym lub w urzędzie gminnym. Posiadam wykształcenie z zakresu 6 klas gimnazjum i dwuletnią praktykę w urzędzie skarbowym oraz w urzędzie gminnym w charakterze pomocnika sekretarza i rachmistrza. Zgłoszenia przyjmuje Biuro Zjazdów Samorządu Ziemińskiego Warszawa, Plac Napoleona 7.

WIKLINY sadzonek (sztobrów) odmian handlowych i meljoracyjnych (dla utrwalenia lotnych piasków)

dostarcza:

inżynier Fr. Borsuk, Zielna 24, Warszawa, tel. 260-80:

Kupuje towar bielony i zielony po cenach bieżących.
Dzierżawa plantacji i terenów wiklinowych.
Porady i oceny fachowe.

Zarząd Związku Gmin Wiejskich R. P.

o g ł a s z a K O N K U R S

na stanowisko **Dyrektora Biura** Związku Gmin Wiejskich R. P.

Wymagane są odpowiednie studia oraz kilkoletnia praca na poważnych stanowiskach samorządowych. Uposażenie wedł umowy zależnie od kwalifikacji kandydata.

Posada do objęcia od dn 1-go lutego 1929 r. Oferty wraz z uwierzytelnionemi odpisami świadectw należy składać do dn. 31 grudnia 1928 roku do Biura Związku Gmin Wiejskich R. P. Warszawa, ulica Sosnowa Nr. 1, m. 3.

Dawniej

Inżynierowie **A. Ponikowski i E. Ostrowski**

Obecnie

STOŁECZNE TOWARZYSTWO BUDOWLANE I MELJORACYJNE Sp. Akc.

Warszawa, Krakowskie-Przedmieście 7. Tel. 115-02 i 67-06.

DRENOWANIE.

STAWY RYBNE.

OSUSZANIE.

SIŁY WODNE.

DROGI.

KREDYT MELJORACYJNY.

Rada Gminna gminy Wielkawieś powiatu Iżdeckiego

o g ł a s z a

K O N K U R S

na stanowisko pisarza gminy z poborami IX grupy, na warunkach:

- 1) Nieprzekraczalny 40 rok życia.
- 2) Ukończenie przynajmniej pełnej szkoły powszechnej.
- 3) przynajmniej 3-ch letnia praktyka samorządowa,
- 4) obywatelstwo polskie.

Podania z odpisami świadectw szkolnych i poprzedniej pracy wnosić należy do Urzędu gminnego, gminy Wielkawieś, w terminie do dnia 15 stycznia 1929 r.

Nieuwzględnione podania pozostaną bez odpowiedzi.

Przewodniczący Rady gminnej

Wójt gminy Wielkawieś:

(—) *Marjan Klimkowski*

WĘŻE PARCIANE

Węże parciane wewnątrz gumowane

Od 8 do 20 atmosfer ciśnienia

DOSTARCZA

WYTWÓRNIA WYROBÓW TKACKICH

INŻ. W. IZDEBSKI i S^{KA}

Warszawa, Marszałkowska 129, tel. 199-77.

Chodniki i wycleraczki kokosowe.

WYDZIAŁ POWIATOWY W CHELMIE LUBELSKIM

ogłasza

KONKURS

na posadę nauczyciela rolnictwa w Okszowskiej Szkole Rolniczej.

Wymagane kwalifikacje w/g Rozporz. Min. Roln. z dnia 14/IX.1927 r. (Dz. U. R. P. Nr. 90, poz. 809).

Pożądane wykształcenie wyższe.

Uposażenie w gotówce w/g norm Ministerstwa Rolnictwa oraz mieszkanie, opał, światło i naturalja (9 q zboża, 96 kg. tuczniaka, 15 q ziemniaków, ogródek 75 pr.2 rocznie i 4 litry mleka dziennie).

Podania wraz ze świadectwami należy wnosić do Sejmiku w Chełmie Lub. w terminie do 1-go stycznia 1929 roku. Posada do objęcia od zaraz.

Za sekretarza:

Władysław Urbańczyk.

Przewodn. Wydz. Pow.
Br. Bagiński.**FRANCISZEK
KOWALEWSKI**

Poznań, Słowackiego 8

Budowa Dróg i Szos
oraz wypożyczanie
Walców Parowych
10000—20000 kg. wagi

Rok zał. 1904.

ERNEST NEUMANN, Sp.
Warszawa, Tel. 54-96 Mazowiecka 6.MASZYNY do PISANIA
„Underwood“, okazyjne, stale na składzie.DRUKARKI BIUROWE
„Milotype“ do normaln. członek i 11sz.Arytmometry, numeratory, datowniki
pióra wieczne, Ołówki „Zawsze ostry“

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Rozkwit życia samorządowego w Polsce Niepodległej zmusza pracowników i działaczy samorządowych do posilowania się fachową literaturą. BIBLIOTEKA SAMORZĄDU zaspokaja zapotrzebowanie w tym zakresie, wydając szereg dzieł, poświęconych poszczególnym dziedzinom życia samorządowego.

CENY WYDAWNICTW BIBLIOTEKI SAMORZĄDU SĄ BARDZO NISKIE.

Do nabycia:

1. <i>Prof. A. Pragier</i> : „Zarys skarbowości komunalnej”. Część I-sza i II-ga, dwa tomy, razem	Cena
Zł. 4.—	9. Projekt organizacji prac statystycznych w powiatowych związkach komunalnych (Odbitka z wortalnika Statystycznego G. U. S.)	Cena
„ 2,50
2. <i>Inż. M. Nestorowicz</i> : (Dyrektor Dep. Drogowego)—„Sprawa drogowa w Polsce”	„ 1,20	10. <i>St. Podwiński</i> : „Bibliografia literatury polskiej o samorządzie terytorjalnym”.	„ 3.—
3. <i>Inż. M. Nestorowicz</i> : „Zbiór ustaw i rozporządzeń drogowych”.	„ 1,50	11. <i>St. Podwiński</i> : „Ustój samorządu powiatowego na terenie b. zaboru rosyjskiego”.	„ 2.—
4. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : (Podsekretarz Stanu w Minist. Spraw. Wewn.) „Samorząd terytorjalny w Polsce”.	„ 1,50	12. <i>Inż. Z. Rudolf</i> : „Podstawowe zagadnienia zdrowotne wsi i miasteczek”.	„ 3,50
5. <i>Dr. M. Jaroszyński</i> : „Gospodarka gmin wiejskich na tle stanu finansów gminnych”—oraz „Znaczenie opłat drogowych” (w jednym tomie)	„ 3.—	13. Pamiętnik Zjazdu Przedstawicieli Sejmików pow. (trzy tomy) roku 1925	„ 1.—
6. <i>J. Bek</i> : „Działalność Rady Powiatowej w Limanowej na polu popierania sadownictwa”.	„ 1,50	„ „ „ roku 1926	„ 2.—
7. <i>St. Pachnowski</i> : „Wskazówki kasowo-rachunkowe dla miast”.	„ 3.—	„ „ „ roku 1927	„ 5.—
8. <i>St. Pachnowski</i> : „Przepisy budżetowe dla związków komunalnych” (obowiązująca instrukcja budżetowa, wzory, wyjaśnienia)	„ 1,50	14. Kalendarz Samorządowy (trzy tomy) Na r. 1926 „ 1.—	„ 2.—
		„ „ „ Na r. 1927 „ 2.—	„ 5.—
		15. Działalność Sejmiku Skierniewickiego. Osiem lat pracy	„ 2.—
		16. Instrukcja kasowo-rachunk. dla pow. zw. komun.	„ 2.—
		17. Regulamin dla sejmikowych komisji rewizyjnych „ 0,50	

NA SPŁATY

dajemy książki pracownikom samorządowym, o ile biorą za sumę większą od zł. 10.

BIBLIOTEKA SAMORZĄDU

Redakcja i Administracja: Warszawa, Plac Napoleona Nr. 7. — Telefony 131-92 i 225-50

Konto w P. K. O. 1520 i Konto w Polskim Banku Komunalnym 479.

CIEPŁE MIESZKANIE USUNIĘCIE WILGOCI

50% oszczędności opału

osiąga się po obsadzeniu **MULTIPLIKATORA OGRZEWANIA**

w piecu patent.

Patent. **DRZWICZKI HERMETYCZNE REGENERACYJNE** podgrzewające powietrze, podwyższają temperaturę spalin o 50°, nie wysuwają się z obsady w kaflach.

Patent. **NASADY DYSZOWE „AERO”** stałe, ciche, silnie wzbudzają ciąg niż obrotowe na niższych kominach od sąsiednich budowli.

Patent. **PIECE ŻELAZNE** piaseczowe do powolnego palenia.

Patent. **PIECE DO SPALANIA ŚMIECI.**

Patent. **APARATY DEZYNFEKCYJNE** stałe przenośne i przewoźne.

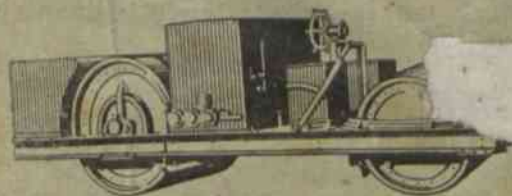
Dr. Inż. W. P. Kłobukowski i S-ka z o. o.

Maszyny i urządzenia ogrzewnicze, sanitarne
i do przetworów owocowych

Tel. 15-04.

Warszawa

Wspólna 71.

**WALCE DROGOWE MOTOROWE
WSZELKIE MASZYNY DROGOWE**

NILS BARRÉN Sp. z o. o.

Warszawa, Kopernika 13, tel. 52-05.

Drzewka, sadzonki do obsadzania dróg i ulic

Drzewka i dziczki owocowe

Wierzbę Kaspijską

(Salix acutifolia) do zalesiania i utrwalania lotnych piasków

Wierzbę Koszykarską

w różnych odmianach oraz

SADZONKI I NASIONA SOSNY BANKI

do zalesiania nieużytków.

POLECA:

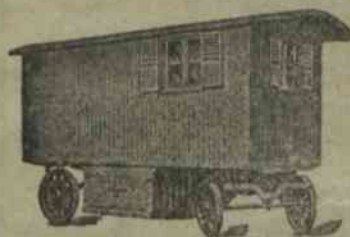
Spółdzielnia Leśników w Warszawie

NOWY ŚWIAT 36 — TEL. 31-57.

Cenniki i oferty na żądanie.

BUDUJMY POLSKĄ WIEŚ OGNIOTRWALE.

UDOSKONALONE MASZYNY DO WYROBU

Dachówki cementowej,
Pustaków betonowych,
Cembrowin studziennych,
Słupów, Rur, Płyt
chodnikowych
z piasku i cementu

Betoniarki,

Wozy mieszkalne,

Beczkowozy do
polewania szosy

POLECA

FABRYKA MASZYN

RZEWUSKI i S-ka Sp. Akc.

WARSZAWA, ULICA ORDYNACKA № 7.

MASZYNY DO SZYCIA

znanej dobrej „KASPRZYCKIEGO”

Tanio — Ratami — Hurt — Detal

THE KASPRZYCKI COMPANY

Warszawa, Marszałkowska 153.

Zamawiać można listownie.

Powołujący się na niniejsze ogłoszenie otrzyma 5 proc. rabatu.

ZAKŁADY CERAMICZNE

PUSTELNIK Sp. Akc.

polecają z własnych fabryk

w PUSTELNIKU, MIŁOŚNIE i ZĄBKACH

Dachówki żłobione i karpiove

Rury drenowe

Kafle i komplety piecowe

Cegły.

Zarząd w Warszawie, ul. Królewska 8 tel. 86-88.

Wyrób Kas i Kasetek o 50% taniej

**OTWIERANIE I REPERACJE KAS
BEZ USZKODZENIA**

H. G. ROZENWAJN

Warszawa, ulica Próżna № 5

Telefon 190-11.

Wydział Powiatowy Sejmiku Wieluńskiego

o g ł a s z a

KONKURS

na stanowisko sejmikowego lekarza weterynarii.

Warunki przyjęcia:

- 1) obywatelstwo Polskie,
- 2) ukończone studia zawodowe,
- 3) nieprzekroczony 45 rok życia,
- 4) conajmniej 3-letnia praktyka zawodowa.

Uposażenie w/g VII grupy płac urzędników państwowych i 15% dodatku komunalnego.

Posada zaraz do objęcia.

Należy udokumentowane podania wraz z życiorysem i podaniem referencji osób, należy wnieść do Wydziału Powiatowego w Wieluniu do dnia 1 stycznia 1929 roku.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy

() Kaczorowski.

Wydział Powiatowy Sejmiku Suwalskiego

niniejszem ogłasza

KONKURS

na posadę Kierownika Powiatowej Komunalnej Kasy Oszczędności z uposażeniem w/g VII kategorii płac urzędników państwowych oraz 15% dodatkiem komunalnym.

Reflektujący na to stanowisko winni składać w biurze Wydziału Powiatowego w Suwałkach podania z następującymi załącznikami:

- 1) dowód obywatelstwa polskiego,
- 2) własnoręcznie napisany życiorys,
- 3) świadectwo szkolne,
- 4) dowód znajomości buchalterji

5) świadectwo poprzedniej praktyki możliwie w takiejże instytucji

- 6) świadectwo zdrowia,
- 7) referencje.

Termin składania ofert upływa z dniem 10 stycznia 1929 roku.

Posada do objęcia z dniem 20 stycznia 1929 r.

Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta

(—) O. Malinowski

WYDZIAŁ POWIATOWY W OPATOWIE

ogłasza

KONKURS

na stanowisko referenta kulturalno - oświatowego z uposażeniem według VIII grupy i 15% dodatku komunalnego.

Referent kulturalno - oświatowy będzie równocześnie instruktorem związków młodzieży.

Wymagane warunki:

- 1) nieprzekroczony 40 rok życia,
- 2) obywatelstwo polskie,
- 3) wykształcenie średnie oraz ukończenie Studium Pracy Społeczno-Oświatowej lub innych równoznacznych kursów oświatowych.

Podania z dołączeniem życiorysu i powołaniem się na referencje instytucyj lub osób należy składać do dnia 2 stycznia 1929 r.

Podania nieuwzględnione pozostaną bez odpowiedzi. Posada do objęcia zaraz.

Przewodn. Wydz. Pow.
Starosta (—) Kaucki.

Magistrat m. Makowa n/Orzycem

o g ł a s z a

KONKURS

na sporządzenie planów, kosztorysu i budowę murowanych jatek miejskich, przy zbiegu ulic: Imienia Marszałka Józefa Piłsudskiego i Ciechanowskiej, o 50 ubikacjach, z własnego materiału przedsiębiorcy, na warunkach eksploatacji.

Oferty w zapieczętowanych kopertach należy składać do Magistratu miasta Makowa do 15 stycznia 1929 r.

Wszelkie informacje i warunki na miejscu.

Magistrat zastrzega sobie wybór oferty bez względu na wysokość sumy oferowanej i termin eksploatacji.

Burmistrz

(—) Marjan Kossakiewicz

Ogłoszenie

Wydział Powiatowy w Łowiczu

potrzebuje maszynistów mecha-
ników do walców szosowych. motoro-
wego i parowego od zaraz. Zgłosze-
nia piśmienne z załączeniem odpisów
świadectw adresować do Wydziału
Powiatowego w Łowiczu wojew.
Warszawskie.

Przewodniczący Wydz. Pow.

Starosta:

(—) Z. Strzeszewski.

Rada Miejska m. Szydłowca

ogłasza

KONKURS

na stanowisko burmistrza z uposażeniem według
VII grupy płac urzędników państwowych z 20%
dodatkiem reprezentacyjnym.

Warunki:

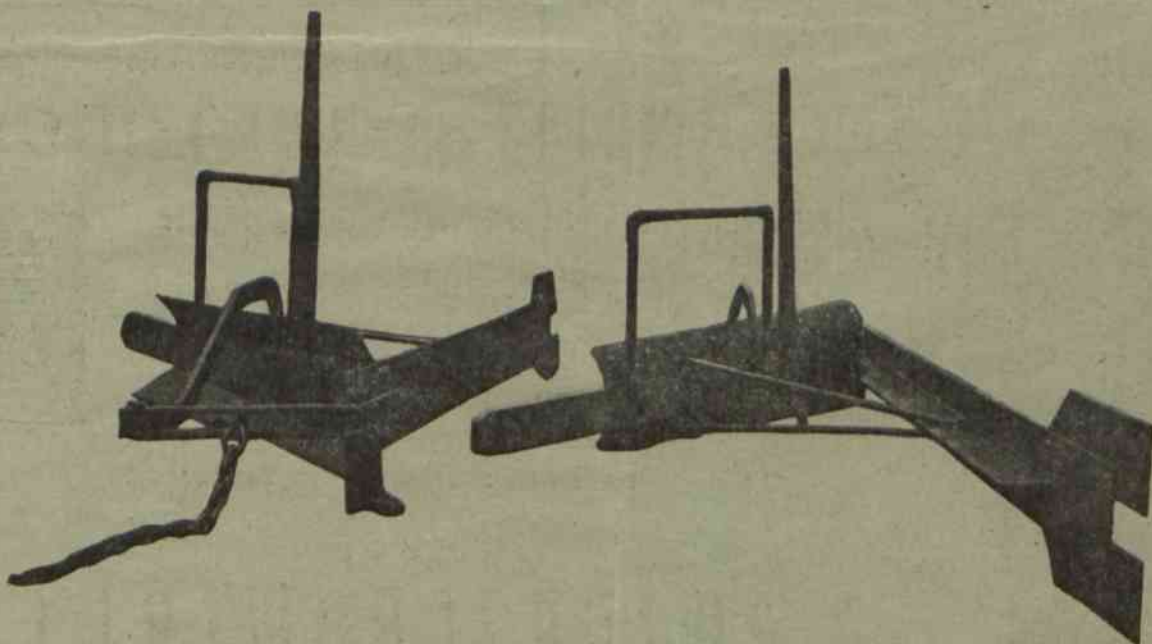
- 1) Obywatelstwo Polskie,
- 2) co najmniej średnie wykształcenie,
- 3) znajomość pracy w samorządzie.

Podania z dołączeniem życiorysu, uwierzy-
telnionych odpisów świadectw i powołaniem się
na poważne referencje składać należy najpóźniej
do dnia 6-go stycznia 1929 r. do Magistratu mia-
sta Szydłowca.

Stanowisko do objęcia natychmiast po za-
łatwieniu formalności wyborczych najpóźniej od
dnia 1-go lutego 1929 roku.

Przewodniczący Rady

(—) Lisowicz

KOPACZE ROWÓW, RÓWNACZE, WŁOKI, SZUFLE KONNE.

Zrzeszenie Samorządów Powiatowych

Warszawa, ul. Dobra 28.

CZ. 13458/10/52-53

TOWARZYSTWO FABRYKI MOTORÓW

PERKUN

SPÓŁKA AKCYJNA

WARSZAWA (Praga), UL. GROCHOWSKA 46, TEL. 84-46.

Motory spalinowe

typu Semi-Diesel, dwutaktowe, na olej gazowy, ropę lub naftę

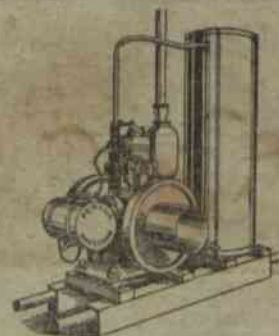
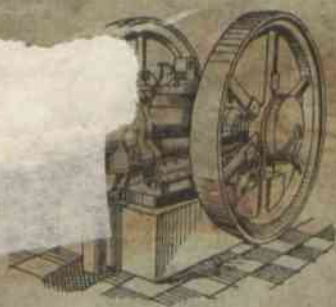
MOTORY POZIOME 10 KM. — 60 KM.

NOWE TYPY MOTORÓW PIONOWYCH 3¹/₂, 6 i 10 KM.

PROSTA I TRWAŁA KONSTRUKCJA.

LATWA OBSŁUGA.

EKONOMICZNE I PEWNE W DZIAŁANIU.

Szczegółowe oferty na żądanie.

Dogodne warunki płatności.

FABRYKA LAMP NAFTOWO-ŻAROWYCH
INSTALACJE OŚWIETLEŃ — BIURO TECHNICZNE

JÓZEF MEDZYŃSKI

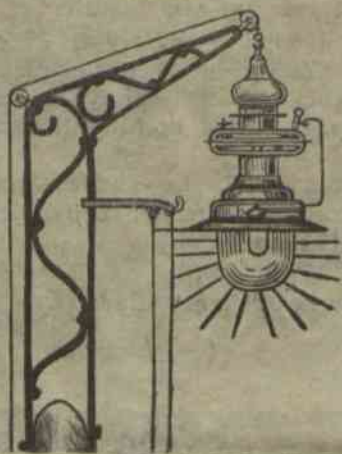
WARSZAWA, NOWY-ŚWIAT 2. TELEFONY № 132-22 i 130-40.

POLECA:

Własnego fabrykatu lampy „Lech” 500 i 1000 świec oraz jedyny w Rzeczypospolitej skład części do wszystkich systemów lamp naftowo-żarowych, benzynowych i spirytusowych.

Kuchnie gazowe najnowszego modelu „Oszczędnościowe”.

Wszelkie materiały elektrotechniczne silnego i słabego prądu oraz
SPRZEDAŻ I PRZEWIJANIE MOTORÓW.

Firma istnieje 36 lat.

16 złotych medali na wystawach krajowych i wszechświatowych.

KASY PANCERNE STALO-BETONOWE

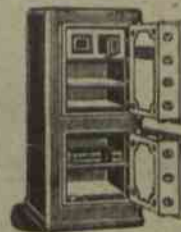
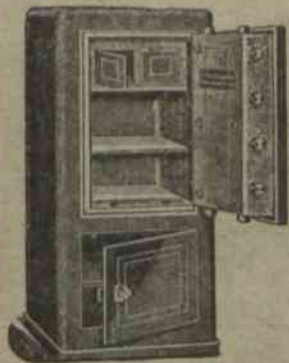
**Absolutnie odporne na włamanie, prucie
i przepalanie**

Drzwi skarbcowe

Szafy żelazne

Kasety do muru

Kasetki i skarbonki oszczędności

POLECA

S. ZWIERZCHOWSKI i S-ka

w Warszawie,

Fabr.: Strzelecka 30/32. — Skład fabryczny: Warecka 9, tel. 122-97 i 121-57.

